

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, L. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 23—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. D. VARNAY ELEMÉR

HÁBORU VAGY BÉKE?

A béke és háború kérdésének döntő napjai folynak. Egyszer vagy kétszer huszonnégy órának a kérdése, hogy a háborúskodó nagyhatalmak számára megnyílik-e az út a zöld asztal felé? A tárgyalási hajlandóság csaknem felér a megkötött békével, mert — ma, amikor a hadviselő felek egymás szándékait és elgondolásait ismerik — nehéz elgondolni, hogy a tárgyalás megegyezéshez nem vezet. Ami az emberekben a béke reményét fenntartja, az az, hogy a háború kibontakozása nem olyan arányú, mint azt egy éven át hitték. A feszültség elmúlt esztendejében európai, sőt világháborúról beszéltek, de a sorsdöntő órákban igen bölcs konsziderációk léptek fel főleg az olasz kormány részéről. Ennek eredménye, hogy ma voltaképpen csak három nemzet áll harcban, míg Olaszország igen sikeresen képviseli a lokalizáló munkát, amelynek eredménye, hogy a Balkán teljesen nyugodt, a Földközi-tengeren semmi vihar és Európa déli részére nem csaptak át a lángok.

A döntő órákban és az azóta eltelt hat hét alatt az események meggyőzték a világot arról, hogy háborúskodni nem érdemes. Még angol-francia oldalal is mondhatni, alaki és külső oka van annak, hogy a békeasztalhoz egyelőre nem akarnak leülni. De még ez a két nagyhatalom is igen jól tudja, hogy a kölcsönös megértés és tárgyalás eredményezhet annyit, mint egy hosszantartó háború. Anglia és Franciaország a háborúba főleg azért ment, mert abból a feltevésből indult ki, hogy Németország amúgy is fegyveresen akarja problémáit megoldani, tehát előbb-utóbb harcra kerül a sor. A múlt hét péntekjén tartott beszéd még a legszeptikusabb angol-francia körökben is gondolkodóba ejti afelett, hogy szabad-e tisztán bizalmatlanságból alkalmakat elszalasztani, életek és vagyonok megmentését elmulasztani.

A háború és béke sorsát azok a beszédek döntik el, amelyek a hadbanálló államok vezetői részéről elhangzanak. Hitler német birodalmi vezér és kancellár a múlt héten fejtette ki nézetét a nemzetközi helyzetéről és békehajlandóságának adott kifejezést. Daladier kedd esti beszéde szintén a béke szükségességét hangsúlyozta, de olyan biztosítékokat követelt, melyek megakadályozzák, hogy minden felévből újabb helyzetről legyenek kénytelenek tárgyalni az érdekeltek nemzetek és nagyhatalmak. Chamberlain megnyilatkozását is nagy érdeklődéssel várja a világ, de valószínű, hogy ez már nem mond semmi újat, miután hivatalosan elhangzott úgy francia, mint angol részről, hogy a két állam álláspontja teljesen fedi egymást a háborús célok tekintetében. Az angol lapok szerint a brit kormány csak akkor hajlandó leülni a zöld asztalhoz és a békéről tárgyalni, ha a németek előbb kiüritik Csehországot, Tótországot, Ausztriát és Lengyelországot. Ha valóban ezek az előfeltételei a békeértekezlet összehívásának, úgy a kocka maris el van vetve, mert erre a német birodalom soha nem lesz hajlandó. Folyik tehát a háború, emberek milliói áldoznak fel életüket itt is, ott is és a vége mégis csak az lesz, hogy békét kötnek. A kérdés csak az, hogy valóban olyan-e a helyzet, mely nem biztat a megegyezés lehetőségével és valóban szükség van-e arra, hogy újabb hekatombái a hősi halottaknak képezék előfeltételeit a béke helyreállításának?

A mostani háború kezdete óta igyekeztünk azzal a tárgyilagossággal, mely lapunkat mindig jellemezte, beszámolni a hadi eseményekről és a velük kapcsolatos történésekről. Közöltük a német jelentéseket éppen úgy, mint a francia és angol jelentéseket és végeredményként a mai konfliktus okairól és fejleményeiről a következőket állapíthatjuk meg tényként: Németország bekebelezte Ausztriát, amihez Anglia és Franciaország is hozzájárult. A birodalomhoz kap-

csolta a szudétánémetek által lakott cseh területeket, amihez a nyugati nagyhatalmak szintén hozzájárultak. Megszállta Csehországot és kiterjesztette protektorátusát Szlovákiára, ami nem képezett háborús okot sem Franciaország, sem Anglia számára. Háborús összeütközés veszélye akkor keletkezett, amikor Hitler a danzig folyosón keresztül a területenkívüliség jogával egy kilométer széles sávot követelt Lengyelországtól, hogy a birodalomnak közvetlen összeköttetése lehessen Kelet-Poroszországgal. Varsó ezt a követelést visszautasította és úgy Anglia, mint Franciaország ünnepélyesen kötelezték magukat, hogy megvédik Lengyelország függetlenségét és területi épségét. Németország megindította hadait Lengyelország ellen, melyet tizenhét nap alatt meghódított, sem angol, sem francia segítség nem érkezett és ma Lengyelország egy részét a harmadik birodalom, a másik részét az orosz szovjet tartja megszállás alatt.

A nagy világpolitika árnyékában a kisebb nemzetek a háború kitörése előtt mérgesnek látszó külpolitikai helyzetüket — éppen (bármenyire paradoxonnak látszik az olasz vérmérséklethez viszonyítva) az olasz higgadtság segítségével — felszámolták. A hetek óta folyó m-m-

kát betetőzte a román-magyar leszerelésre vonatkozó megegyezés. Szerencsés kezdeményezés volt, amelynek eredményességét eleve biztosította, hogy mindkét állam a kalandorpolitikát kőrülő reális meglátású kormány vezetése alatt áll. Mindkét állam kormányára nagy helpolitikai feladatok várnak és a fejlődés, az építési munkáját csak normalizált hőfokon tartott államéletben tudják elvégezni. A romániai magyar kisebbség boldogulásának forrását évek óta a két állam békés és barátságos viszonyában keresi. A romániai magyar sajtó attól kezdve, hogy az első hídvörök megjelentek, hangsúlyozott publicisztikai tevékenységet fejt ki, hogy ennek az őszinte szomszédi viszonynak jelentőségét hirdesse. A mostani megegyezés nem a mi munkánk, sokkal nagyobb erők dolgoztak, hogy az elhatározás megszülessen. De az öröm jörése a miénk, mert a megegyezésben nemcsak azt látjuk, hogy az emberek százai hazatérhetnek háztüzeikhez és családjaik körében örvendezhetnek a kemencében elsőnek fellofogó tűznek, hanem a jövő megértés útját látjuk. Reméljük azt, hogy a két szomszédállam nem egy átmeneti nyugalomra, hanem egy gondolatra talált, amely annak belátásában áll, hogy a békés egymás mellettiség, a kisebbségi jog igazságos kezelése állandó nyugalmat és így gazdasági és kulturális vagyonszaporulatot jelent. A jövő mutatja meg, hogy a diplomáciai irányítú valóban erre az útra vezet.

Német jelentés hat angol hadihajó megsemmisüléséről

Saarbrückennél felderítő harcok folytak

A legfelsőbb német hadvezetőség legutóbb a következő közleményt adta ki:

A német bombavető repülőgépek október 9-én a norvég partok közelében bombázták az angol flottai egyik egységét. A német légraj hat angol hadihajót semmisített meg. Pontosan megfigyelhető volt, hogy a hadihajók robbanás történt, mert hatalmas füstfelhő emelkedett a magasba bizonyítékul annak, hogy a hajókat találat érte. Két német bombavető repülőgép dán területen kényszerleszállást végzett. (Rador.)

ÁLHIR A SIEGFRIED-VONAL ÁRVIZÉRŐL

A Havas távirati iroda azt a baseli jelentést közli, hogy a Siegfried-vonalat árvízveszély fenyegeti, aminek következtében a német nagyvezérkar élénk figyelemmel kíséri a Rajna vízállását. Más híradás szerint ugyanannak a francia hírek a felújításáról van szó, amit a francia lapok a Siegfried-vonallal kapcsolatban terjesztettek. Külföldi lapudósítónak az a megállapításuk, hogy ezek a hírek fantasztikusak. A hírből csak annyi az új, hogy a Siegfried-vonalat a nyolc nap óta szakadatlanul tartó özönvíz miatt fenyegeti árvíz. (Rador.)

HARCOK SAARBRÜCKENNEL

Párisból jelentik: Szerdán délelőtt 11 óraker az alanti hivatalos jelentést adta ki a francia nagyvezérkar. Erős ellenséges őrjáratokat ismét visszautasítottunk az éjszaka folyamán Saarbrückentől délre és Pirmasens környékén. (Rador.)

EGYRE ERŐTEJEBBEK A JÁRÓR-TAMADÁSOK

A Havas ügynökség közli a francia nagyvezérkar kedd esti jelentéséhez fűzött magyarázatokat. E szerint a Mosel és a Saar folyók között a német csapatok fokozták tevékenységüket. Néhány nap óta a német állásokból egymásután küldik ki az őrjáratokat, hogy felderítsék a szemben álló fél erejét. Az egyik ponton tegnap kézigránát harcra

került sor. A német felderítők mindenáron foglyokat akarnak ejteni, hogy a hadvezetőség azzoktól szerezhesen értesüléseket a dolgok állásáról. A járőr szolgálatot végző német csapatok mind nagyobbak lettek anélkül, hogy számuk növekedésével siker érhetnének el.

KATONAI ATTASEK DANZIGBAN

Danzigból jelentik: Roeder admirális meghívására az olasz, japán, amerikai és svéd tengerészeti attasé Danzigba érkezett. A vendégek meglátogatták azokat a helyeket, ahol a háború során küzdelem folyt. Valamennyi tengerészeti attasé kedden éjjelkor visszatértek Berlinbe. (Rador.)

ELFOGTAK EGY NÉMET HIDROPLANT

Oslóból jelentik: Norvég hajósok észrevettek egy német vízipilótát, amely leszállt a tengerre és amelyet a gép személyzete el akart süllyeszteni. A gép 4 tagú személyzetét aztán elfogták és internáló táborban helyezték el őket. (Radiopress.)

AMERIKA FRANCIA FEGYVEREKET KÉSZÍTET

Newyorkból jelentik: Hull külügyi államtitkár este a külkereskedelmi szövetség közgyűlésén beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy az Egyesült Államok Amerika összes köztársaságai-val együtt elhatározta, hogy

a háborút távol tartja a nyugati féltekétől.

A mostani helyzetben az a legokosabb, ha nem vesz részt a háborúban és semleges magatartást tanúsít mindkét csoporttal szemben. A fizess és vidd elv áldozatot jelent Amerika számára, de ezt meg kell hozni Amerika nemzeti biztonsága és békéjének fenntartása érdekében.

A lapok közlik, hogy az Egyesült Államok hadügyminisztériuma 60.000 francia típusú önműködő fegyvert rendelt és lassankint ilyen fegyverekkel szerelik fel a hadsereget. (Radiopress.)

Finnország felkészült az ellenállásra

Két nap alatt 60 ezer ember hagyja el Helsinkit és Viborget

A szovjet katonai parancsnek Tallinban

Megkezdődött a németek átköltöztetése

Helsinkiből jelentik: A sorozatos katonai és közigazgatási intézkedések kétséget kizáróan azt bizonyítják, hogy a finn kormány elszánta magát a legvégső ellenállásra. A felmerült súlyos konfliktushoz Helsinkit megértette, hogy illetékes német helyről elismerték, hogy Berlin szabadkezet adott Moszkvának, Finnországot illetően.

Vagyis a helyzet az, hogy amit Oroszország nem kapott meg Angliától, azt most megkapja Németországtól.

Nemcsak Finnországban, hanem a skandináv államokban is nagy meglepetést keltett a finn kormány elhatározása, hogy a stockholmi finn követet, Palaekivít küldték tárgyalásra Moszkvába, mert a követ az a személy, aki a legerélyesebben védheti a finn érdekeket és a legkevesebb valószínűsége van annak, hogy engedje magát befolyásoltatni Moszkvától.

A svédek és norvégek Finnország mellett

Helsinkiből jelentik: A nehéz helyzet Finnországban teljes egyseget teremtett. A szélső balról a szélső jobboldalig minden párt egyetért azzal a felfogással, amit Paavo Verlunnen a nemzeti konzervatívok vezére, a következő szavakban fejezett ki:

— Népeink örökségét megvédjük és harcolni fogunk érte, kerüljön, amibe kerül. Finnország

minden gondolatával a béke szolgálatában áll, de ha ez elkerülhetetlen, készen állunk a harcra is.

Különböző nemcsak a svédek, hanem a norvégek is egységesen foglaltak állást Finnország mellett és hangoztatják, hogy Oroszország tóvéd, ha azt hiszi, hogy ugyanaz a helyzet Finnországgal szemben, mint a balti államoknál.

Svédország beavatkozik egy orosz-finn háborúba

Rómából jelentik: Az olasz lapok finnországi jelentései szerint a finnek csak bizonyos mértékig hajlandók az engedelmekre és ezekért ellenszolgálatot kívánnak, még pedig Karelia egy részét. Abban az esetben, ha a kérdés nem így dőne el, háborúra kerülhet a sor. A svéd kormányhoz közel álló helyen kijelentették, hogy ha

Finnország és Szovjetország között háború tör ki, a svédek ezt a háborút nem nézhetik ölletett kézzel.

Csapatösszevonások a finn határon

Londonból jelentik: A lapok értesülései szerint Moszkvának Finnországgal szemben támasztott követeléseire hangsúlyozásaképpen a szovjet hadsereg 700.000 főnyi csapatot vont össze Leningrad környékén és közel egynegyed millió szovjet katonát gyakorol közvetlen nyomást a finn határra.

A FINN KÜLDÖTTSÉG MOSZKVA BA ÉRKEZETT

Helsinkiből jelentik: Moszkvából érkezett jelentés szerint szerdán délelőtt megérkezett a finn kormány küldöttsége, amely a szovjetkormány felkérésére politikai és gazdasági kérdések tárgyalására végett utazott a szovjet fővárosba. A külügyi népbiztosság több magasrangú tisztviselője ünnepélyesen fogadta a finn küldöttség tagjait. A finn sajtó feltűnést keltő cikkeiben foglalkozik a finn városok önkéntes kiürítésének kérdésével. Mint ismeretes, kedden este a finn belügyminiszter rádióban felkérte Helsinkit és Wiborg városok lakosságát, hogy minél előbb hagyják el lakóhelyüket és költözzenek vidékre. A felhívás eredményeként

ma és holnap mintegy 60 ezer ember költözik el a két városból.

A menekülőket különvonatokon szállítják el a fővárosból és Wiborgból. A finn tőzsdét májól kezdve a további intézkedésig bezárták. A finn kormány elhatározta, hogy új ezres és ötszáz papírpénzeket nyomtat.

A finn kormánybiztosság szerdán reggel megérkezett Moszkvába. Ez a bizottság az orosz kormány meghívására utazott Moszkvába, hogy tárgyalja a két ország között fennforgó politikai és gazdasági kérdéseket. (Rador.)

ÚJ HATÁROKAT AKAR A SZOVJET FINNORSZÁGGAL

Moszkvából jelentik: A Havas ügynökség tudósítja a német-szovjet viszonyról foglalkozva azt írja, hogy egyelőre még nem lehet megállapítani, kinek fog nagyobb hasznot hozni ez a szövetség. Egyesek azt hiszik, hogy a Szovjet tartózkodni fog olyan eljárásról, amely az oslói államosított elidegenítendő tőle, mások viszont azt a véleményüket fejezik ki, hogy

Oroszország meg fogja valósítani Finnországgal szembeni céljait is. Ezt a véleményt arra alapítják, hogy Németországnak érdeklenségét kell vállalnia Finnországgal

vonat új megállapítását is kívánni fogja annál is inkább, mert ezen a részen télen sem fagy be a tenger. (Rador.)

A SKANDINÁV ÁLLAMOKTÓL SEMMIT SEM AKAR A SZOVJET

A Reuter ügynökség jelenti: Jól informált oslói körökben tudni vélik, hogy a Szovjetunió semmiféle követelést nem támaszt a skandináv államokkal szemben. (Rador.)

LEMONDOTT AZ ESZT KORMÁNY

A Reuter ügynökség tallini jelentése szerint az eszt kormány tegnap este lemondott és Ulnots professzor eszt miniszterelnök átadta helyét Piips új eszt miniszterelnöknek, aki már meg is alakította kormányát.

PÉNTEKEN SZOVJETCSAPATOK JÖNNEK ESZTORSZÁGBA

Rigából jelentik: a Lettország határán levő szovjetcsapatok nagy részét visszarendelték.

Vorosilov tábornagy meghívta Moszkvába Laidemore tábornok eszt hadseregtőparancsnokot, aki a meghívásnak eleget tesz és rövidesen Moszkvába utazik.

Mereckov szovjet katonai parancsnok, aki azt a megbízást kapta, hogy az esztországi katonai támaszpontokat csapataival megszállja, Tallinba érkezett és bejelentette, hogy a szovjet hadsereg megállapodásszerű különítménye, amely huszonezer főnyi legénységből és négyszáz tankból áll, már pénteken megkezdte a katonai támaszpontok átvételét.

A BALTI NÉMETEK KIENCVEN SZÁZALÉKA ÁTKÖLTÖZIK

Az amszterdami Telegraph című lap a következőket jelenti: Az eszt és lett területen élő németek kilencven százaléka úgy határozott, hogy eleget tesz a német kormány felhívásának és visszatér az anyaországba. Ezek az állampolgárok már csütörtökön megkezdik az átköltözést. (Rador.)

Azokat a lettországi és esztországi németeket, akik átköltözésre jelentkeztek, már kedden megkezdtek összegyűjteni és egy részüket különvonaton szerdán Rigába szállították. Felszólították őket, hogy csakis a legszükségesebb és legértékesebb holmijaikat, ruháikat és ékszereiket vigyék magukkal. A német lapok nagy örömmel vették tudomásul, hogy a Balti államok németjeinek mintegy kilencven százaléka teljesíti a vezér felhívását, bár ezek jó részének ősei már évszázadok óta a Balti államokban laknak. (Radiopress.)

MINDENKI SZAVAZ NYUGAT-UKRAJNÁBAN

Moszkvából jelentik: Hivatalos jelentés szerint Nyugatukrajnában október huszonekettedikén megkezdődnek a választások. Az általános titkos választásokon Nyugatukrajna valamennyi lakosa fajra, vallásra és osztályhelyzetre való tekintet nélkül részt vesz. Minden öt ezer szavazó egy képviselőt választ. A Nyugatukrajnai Szovjet székhelye Lembergben lesz. (Dunaposta.)

Növekvő bizalom jellemzi a román-magyar viszonyt

Magyarországi lapok örömmel jelentik a megegyezést. — A délkeleti államoknak az a szerep jut, amely a világháborúban az északi államoké volt.

„Béke szomszédainkkal“ címen, a román-magyar megállapodással kapcsolatban a Timpul a következőket írja:

„Egy vasárnap napvilágot látott hivatalos jelentés közli, hogy a jugoszláv kormány baráti közbejövésére Románia és Magyarország kölcsönösen elhatározta, hogy határaikon lévő csapatok számát csökkentik. A hírt a békeszerető román nép legszélesebb köreiben nagy megelégedéssel vették tudomásul. Ezt a tény

a bölcs nemzetközi politika eredményének tekintik.

A jugoszláv kormány kezdeményezését Bucurestiben a legőszintűbb és legbarátságosabb módon fogadták, annál is inkább, mert ez teljes mértékben fedte a román diplomáciának az elmúlt esztendőben folytatott politikáját.

A mi politikai orientációinkat — folytatja a Timpul cikke —, jelenlegi külügyminiszterünk már székkfogalója alkalmával leszögezte: „Románia békésen és lojálisan együtt kíván élni és

dolgozni valamennyi szomszédjával, hogy a béke megszilárdításának munkájában résztvegyen és a világnak ezen a részén élő népek javát szolgálja“. Ez az elv, amely a román politika történelmi tradíciójából ered, rendkívüli értékkel bír, miután ennek szüntelen alkalmazása folyton örövendes eredményeket sikerült elérni, még a legnehezebb körülmények között is. Vezetőinknek hite ennek a politikának győzelmében, visszhangra talált a szomszédos nemzeteknél.

Napról-napra növekedik az általános bizalom, amelynek természetes következménye a Balkán-államok légkörében bekövetkezett enyhülés.

Nem fér kétség ahhoz, hogy az ilyen baráti gesztusok azt igazolják, hogy Európának ebben a részében élő népek értélik a békét és jól tudják, hogy a helyzet tartós javulása csakis a szomszédok egymásiránti megértésével biztosítható. Románia ma olyan politikát folytat, amely valóban a béke megteremtéséhez vezet“.

Kedvező politikai légkör a Balkánon

Budapestről jelentik: „Megértés felé a Duna-medencében” címmel a Pesti Napló vezércikkét közi és ebben örömet fejezi ki, hogy a Balkán-államok, amelyek azelőtt állandóan tűzfészket képeztek, ma a béke és nyugalom otthonává váltak. A román-magyar egyezményt fejtegetve azt írja a Pesti Napló, hogy

magyar szemüvegen át tekintve a helyzetet szinte öröm állapítható meg. A magyar kormány és a magyar külpolitikai tényezők nagymértékben hozzájárultak ehhez, mert tisztában vannak azzal a felelősséggel, amely a reális béke megalapozásával jár.

A Magyarságban „Magyar-román egyezmény” címmel megjelent cikk leszögezi, hogy egész Európában megnyugtatólag hatott ez a hír és ezzel kapcsolatban közli az olasz, német, francia és angol sajtóvéleményeket.

A Pesti Hírlap szerint ez a hír egész Európában hatalmas és kedvező benyomást keltett.

A román-magyar megegyezés az európai érdeklődés központjába került.

A délkelet-európai semleges államok úgy látszik vezetőszeréhez jutnak épp úgy, mint a világháborúban az északi államok részére jutott ez a szerep és reméljük — írja a lap, — hogy ugyanazzal az eredménnyel is fog járni, mint amilyen eredményt a világháborúban az északi államok érték el: nyugalom gyarapodás és megerősödés.

A Népszava azt írja, hogy a délkelet-európai államok politikai légköre rendkívül kedvezővé vált a román-magyar egyezmény által, aminek jelentősége nagy visszhangot keltett. (Radór.)

NÉMET HANG ROMÁNIA KISEBBSÉGI POLITIKÁJÁRÓL

Berlinből jelentik: „Románia békülékeny politikája” címmel az Essener National Zeitungban ve-

zércikk jelent meg, amely leszögezi, hogy a román kormány tovább folytatja azt a külpolitikát, amelyet Călinescu Armand volt miniszterelnök állapított meg egyetértésben a koronával. Ez a külpolitikai irányvezetés az ország belső berendezkedésével áll összefüggésben. A cikk megemlékezik arról az új irányról, amelyet a román belpolitika valószínűleg a kisebbségekkel szemben és amely kielégíti a különböző kisebbségek komoly kívánságait.

E politikai eredménye már most megmutatkozik, mert a kisebbségekből hű állampolgárok váltak. A lap szerint a magyar kisebbséget illetően a román kormánynak sikerült a kívánságokat közvetlenül a magyar kisebbség vezetőivel és és Budapesttel együtt rendezni.

ami e súlyos probléma lényeges enyhülését vonta maga után. A kisebbségekkel szembeni megértő politika nemcsak a belső egységet állítja helyre — írja a lap, — hanem zálogát képezi Európa e részén a lelkek kiengesztelődésének. (Radór.)

RADIAN MINISZTER BESZÉDÉNEK HATÁSA A KÜLFÖLDÖN

A Giornale d'Italia bővebben foglalkozik Radian propagandaminiszternek Cernautiban elmondott minapi beszédével. A lap vezető helyen közli a propagandügyi miniszter nyilatkozatát és a cikkhez azt a megjegyzést fűzi, hogy a román nép rendben és nyugalomban él és el van határozva arra, hogy fenntartja a szigorú semlegességét.

Radian miniszter kijelentette, hogy Románia szívesen jóviszonyt tart fenn valamennyi szomszédjával, ami a béke és együttműködés szelleméből fakad, ugyanakkor pedig el van határozva arra is, hogy megvédelmezi határait és függetlenségét. (Radór.)

Aranyér!

Azonnal — amint Goedecke féle Anusol-aranyér elleni végbélkúpokat fog használni — tapasztalhatja, hogy nyugtalansága, kedvetlensége, fájdalmi megszűnnek. Ismét friss, élevidám lesz és megszabadul a fájdalomtól. A Goedecke-Anusol kezelés nagyon egyszerű. Az Ön orvosa is ezt ajánlja.

Anusol-Goedecke

volt Moszkva franciaországi pénzkiosztója és ő kezelte a harmadik internacionálé forradalmi propaganda alapjait. Politikai körökben feltűnést keltett, hogy vad alá helyezték Beath volt minisztert, a kormányt támogató szocialista unio egyik vezetőjét is. (Dunaposta.)

AZ ANGOL REPÜLŐK BERLINI KALANDJA

Londonból jelentik: Kingsley Wood légügyi miniszter alsóházi felszólalása során foglalkozott azzal a hivatalos német hiraással, hogy Berlin lakossága az angol repülőgépek látogatása során nyugodtan aludt. A légügyi miniszter ezeket mondta:

— Miután repülőink visszatértek arról a légi utról, kijelentették, hogy a német légharító ütegek löttek rájuk és a fényszórók megvilágították őket. Ugy látszik, Berlin lakossága nagyon mélyen alszik.

BENES ÉS SIKORSKY TAVIRATVÁLTASA

Párisból jelentik: Benes volt cseh köztársasági elnök a következő tartalmú táviratot küldte Sikorsky tábornok lengyel miniszterelnöknek:

Az új lengyel kormány megalakulása az ön vezérése alatt arra ösztönöz, hogy a csehszlovák népből barátai részeit és rokonszenvét nyilvánítsam. Bizonyos vagyok abban, hogy a két nép szabadságának és függetlenségének visszaállítása csak rövid idő kérdése és hamarosan a multbavész a jelen megpróbáltatásainak emléke.

Sikorsky tábornok, az új lengyel miniszterelnök válaszolt Benes dr.-nak és azon megdönthetetlen reményének adott kifejezést, hogy a két nép csakhamar győzelmesen fogja elérni célkitűzéseit. (Radór.)

CAFOLJAK GÖRING RÓMAI ÚTJÁT

Zürichből jelentik: Még most is tartja magát az a hír, hogy Goring vezértábornagy legközelebb Rómába utazik. Német beavatott helyen erősen cáfolják ezt a kombinációt. (Dunaposta.)

Bevezetik a hadseregbe az önköltségi motorkerékpárszolgálatos rendszert

A nagyvezérkar a következőket közli: A szervezési törvény megváltoztatásával a nagyvezérkar elhatározta, hogy a saját költségükön szolgáló lovasok (cálarasi cu schimb) mintájára bevezeti a hadseregbe az önköltségi motorkerékpárosok (motociclisti cu schimb) szolgálatát is. A jelentkezőknek a saját oldalkocsis motorkerékpárjukon kell bevonulniuk és meg kell vásárolniuk az úgynevezett „kis felszerelést” is. Az önkéntességi joggal bíró jelentkezőknek nyilatkozatot kell adniuk, hogy lemondanak önkéntességi jogaikról.

A jelentkezők oldalkocsis motorkerékpárjaiknak újaknak, vagy legalább is kifogástalan állapotban levőknek kell lenniük. Az oldalkocsinak a motorkerékpár eredeti alkatrészeinek kell lennie, míg a motorkerékpár legalább 750 köbcentiméteres kell legyen és ezenkívül a motorkerékpár szereléséhez szükséges szerszámokat is fel kell mutatni. Az így besorozott ifjak az első évben négy és fél hónapot, a második évben két hónapot szolgálnak. A besorozott ifjakat mentesítik a motorkerékpár utáni adó alól úgy katonaságuk ideje alatt, valamint addig is, míg tartalékosok lesznek. A nagyvezérkar egy másik közleményben arról intézkedik, hogy a 18 életévet betöltött ifjak jelentkezhetnek katonai szolgálatra és milyen feltételek mellett vonulhatnak be. Felsorolja a hirdetmény azokat a kedvezményeket, amelyeket az önként bevonuló ifjak élveznek úgy a katonai szolgálat alatt, mint egész életükben. A bővebb felvilágosítást a hadkiegészítők (Cercul de Recrutare) adják meg.

Roosevelt nem közvetít

Németország hajandó Franciaország határait garantálni Daladier beszéde nem mérgecsigitte el a helyzetet Chamberlain a dominiumokkal tárgyal

Newyorkból jelentik: A Newyork Times szerint Daladier visszautasította a békét, ha csak a biztonság ügyében nem kap megfelelő biztosítékokat. Politikai körök véleménye szerint ez a beszéd végetvet egyes amerikai szenátorok mozgalmának, hogy Berlin indítványainak megfelelően közvetítésre bírják rá Rooseveltet. Amerikai politikai körök utalnak arra, hogy Roosevelt környezete nem egyszer hangsúlyozta, hogy az elnök, ha előzőleg nem győződött meg London és Páris csatlakozásáról,

tartózkodni kíván mindenféle közvetítéstől.

Már pedig ez az előnyös feltétel jelenleg nincs meg, mivel Daladier miniszterelnök szilárdan hangsúlyozta, hogy elhatározása a háborút folytatni, amíg nem látszik szavatoltak minden európai nemzet biztonsága. (Dunaposta.)

Berlin: Hitler és Daladier álláspontja nem mindenben ellentétes

Berlinből jelentik: A német sajtó részletesen foglalkozik Daladier miniszterelnök keddi esti beszédével és kiemeli annak főbb pontjait. Hivatalos, vagy félhivatalos részről még nem történ semmiféle állásfoglalás. A beszéd első áttekintéséből kitűnik, hogy

a beszéd legnagyobb része nem fedi a német álláspontot,

de berlini politikai körökben azt mondják, hogy a fejtegetéseknek több fontos pontja, nevezetesen Franciaország biztonságának és a biztonság garantálásának kérdése nem is áll ellentétben azzal a beszéddel, amelyet Hitler birodalmi vezér áprilisi beszédében jelentett ki. (Radiopress.)

Miért halasztották el Chamberlain választát?

Daladier miniszterelnök beszéde élelnek visszhangot keltett a világ közvéleményében. Belga politikai körökben hangsúlyozzák, hogy a francia miniszterelnök határozott kijelentései minden félreértést kiküszöbölnek Franciaország és Anglia szándékai tekintetében. Daladier keddi esti beszédében hitet tett Európa felszabadítása érdekében.

A semleges országok ez alól ép annyira nem zárkozhattak el, mint maguk a hadviselő államok sem. Belgiumban nagy érdeklődéssel várják Chamberlain angol kormányelnök beszédét. A beszéd elhalasztása azt bizonyítja, hogy a londoni kormány tárgyalása a dominiumok kormányával még nem fejeződött be és hogy a Chamberlain-kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a dominiumokkal teljes egyetértésben kívánja közölni álláspontját Hitler legutóbbi beszédére.

RÓMA SZERINT DALADIER MÉRSEKELT VOLT

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban Daladier beszédével kapcsolatban rámutatnak arra, hogy a beszéd, bár mereven elutasító, mégis bizonyos mérséklettel hatott és így alkalmas arra, hogy ne mérgecsigitse el még jobban a helyzetet. (Dunaposta.)

LLOYD GEORGE BÉKEBIZOTTSÁGOT ALAKÍTT

Londonból jelentik: Lloyd George békealkotóbizottságot alakított és ennek tagjait Londonba hívta esztörtökre. Mértékadó politikai körökben az akciót nem tartják jelentősnek. (Dunaposta.)

HALIFAX ÉS BASTIANI TÁRGYALÁSA

A Daily Express tudósítójának jelentése szerint Mussolini utasítást adott Bastiani londoni olasz nagykövetnek, ki rövidesen Londonba utazik és sürgősen kihallgatáson jelenik meg Halifax külügy-miniszterrel. (Dunaposta.)

A FRANCIA RENDŐRSÉG NEM TALÁLJA TOREZT

Párisból jelentik: A letartóztatott kommunista képviselők száma keddi folyamán harminckilencre emelkedett. Az ügyészség összesen negyvenkilenc kommunista képviselő ellen emelt vádat.

Ramette, Ducloux, Bontée és Torez kommunista képviselőket még nem sikerült megtalálni. Marti kommunistavezér Moszkvában tartózkodik. A hatóságok főleg Torezt akarják kézrekeríteni, mert ő

Angol tudós regényt ir Kőrösi Csoma Sándor a nagy ázsiaikutató életéről

A legutóbbi időkben sorozatosan jelentek meg az angol lapokban cikkek arról, hogy Thomas H. Bradley angol író és Tibet-kutató megírja Kőrösi Csoma Sándor életrajzát. Hírt adtak az angol lapok annak idején arról is, hogy Bradley útnak indult Tibetbe, járt Kashmirban, Csoma egykori munkálkodásának színhelyén és a buddhista zárdákban, ahol a nagy székelly tudós szintén sokat munkálkodott s ahol rengeteg nélkülözés közepette összeállította az első tibeti nyelvtant és szótárt, amelyet később az ázsiai Angol Társaság adott ki.

AZ ANGOL TIBET-KUTATÓ HÁROMSZÉKBEN

Brandley Tibetből Turkesztánba, majd Törökországba utazott, onnan pedig Erélyé felé vette útját és Háromszék megyébe, majd Nagyenyeden kutató Csoma-emlékek után. A szegény székelly szülők gyermeke, a nagyenyedi iskola egykori szegény pedellusa foglalkoztatta itt is születlen Thomas H. Brandley. Több mint egyheti tartózkodás után Brandley Budapesten töltött egy napot s ott a könyvtárakban Duka Tivadar műveit kutatta. Duka Tivadar, mint ismeretes, az a magyar tudós, aki először mélyedt el Kőrösi Csoma tanulmányozásában. Londonban is megjelent Duka gyűjtéményes kiadása és azóta ismerik Duka nevét az angolok, továbbá még onnan is, hogy Stein Aurél tanulmányt írt róla.

Az angolok mindig bámulóik voltak a magyar Ázsia-kutatásnak. Bradley továbbutazása előtt ezeket mondta:

— Anglia magánának vallja Stein Aurélt is, a világhírű felfedezőt, a londoni Földrajzi Társaság dísztagját és Vámbéry Ármint, aki elsőnek járta be Teheránt.

Bradley figyelmét Kőrösi Csoma élete vonta különösen magára. Valóságos bűvára lett a nagy székelly tudósnak, szenvedésekkel teli életének. Bradley régi tudós-család leszármazottja, egyik őse az a Bradley James osztrák, aki a XVIII. században a greenwichi csillagvizsgáló-intézet igazgatója lett, miután előzőleg az oxfordi egyetemen tanította a csillagászatot.

Thomas H. Bradley elmondta, hogy diákkorában olvasta Stein Aurél Ruins of Desert Cathay című munkáját, amely magyarul Romvárosok címmel jelent meg Halász Gyula fordításában. Stein Aurél Kashmirba érve a régi székelly vándor emléke foglalkoztatta.

STEIN AURÉL — KÖRÖSI CSOMA NYOMÁBAN

„Kashmiri kedves alpesi tanyámról letekintve másfélzer méterrel lejjebb kanyargó Szind-folyó zöldelő völgyére. Mily gyakran ráterelődnék gondolataim a szegény magyar vándorra, aki 1822-ben... itt haladt el a Nyugat-Tibet főhelyére, Leh városába vívó útjában!”

Stein Aurél egy másik angol nyelvű könyvében azt írja, hogy Kőrösi Csoma lett volna hivatva arra, hogy száz évvel megelőzze az ó régészeti munkásságát, azonban a múlt század harmincas éveiben az idők még nem értek meg arra, hogy „igazolják Csoma álmait és így nem tudta felderíteni, ami értéket a Takla-makán és a körülötte elterülő, eltemetett romvárosok rejtgetnek azokból a régmúlt korokból, amelyek tanui voltak az indó-szkiták, hunok, heffthaliták, turkok és mongolok egymást követő vándorlásainak Közép-Ázsián keresztül nyugat felé”.

Kőrösi Csoma 1822-ben járt a Szind völgyében. Akkor is éppen háborús állapot uralkodott ezen a vidéken és Csoma csak nehezen jutott el Bokharán át Kabulba. Innen francia tudósok társaságában érkezett Kashmirba, ahol később Stein Aurél felütötte „köves apesi tanyáját” — mint ezt Bradley munkájában kellőképpen hangsúlyozza majd.

Bradley készülő munkájának hőse, Csoma Sándor, akárcsak a valóságban, az igénytelenség, a szerénység és a fanatikus önzetlenség és tudásomj megtestesítője lesz. Kőrösi Csoma életének minden mozzanatában ezékről a nagy emberi tulajdonságokról tett tanúságot. A Nagyenyedről és Pestről utána küldött segítségüket messze földről visszaküldötte. Az angol folyóiratokban megjelent tudományos cikkeit 25—25 példányban megküldötte a hazai könyvtáraknak.

Bradley megírja, hogy Kőrösi Csoma a székelly és a magyar nép őseit a tibeti papi állam és Kína határára élő dzsungár nében vélte felfedezhetni. Dardzsilingben, az angol határvárosban akarta bevárni a dalai láma engedélyt, hogy a dzsungár népet felkereshesse. Az engedély azonban egyre később s a nélkülözésekkel megrögzött Csoma a gyilkos malária az áldozatul esett. Halálos ágyát angolok vették körül, akik előtt a nagyenyedi székelly ember

úgy végrendelkezett, hogy összes munkáit, gyűjtéményeit, ritkaságait, ingóságait pártfogójára, az Ázsiai Angol Társaságra és az angol kormányra hagyományozta.

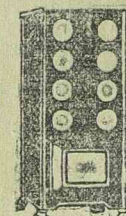
ÚJABB EXPEDICIO MARCO POLO ÚTVONALAN

Bradley elmondta, hogy Kőrösi Csoma élet-rajza már 54 évvel ezelőtt megjelent angol nyelven Londonban. Címe ez volt: „Life and works of Alexander Csoma de Kőrös”. Bradley ennek adatait is felhasználja regényéhez, de Háromszékben és másutt új adatokat is gyűjtött és regényes keretbe ad az arab, perzsa és szanszkrit nyelven beszélő székelly tudós izgasmas kalandokban gazdag, tanulságos és nemes életének.

Bradley regénye bombasikerre számíthat. Bár azóta már Stein Aurél is járt Marco Polo útvonalán, a hős olasz kutató és Kőrösi Csoma útjai még ma is rendkívül érdeklik az angol közönséget.

Legutóbb, mint Bradley megemlítette, filmfelvételek céljából az amerikai Armand Denis és felesége, Leda Roosevelt nagy amerikai támogatással, a legmoder-

A „ZEPHIR” kályha

tüzálló chamotte-téglákkal ki-falazott acélmezeifűtőtest, a melynek belsejében a tűzjára-tok kigyószérien vannak cha-motte-téglákkal elhelyezve.

Gyártja:

Szántó D. és Fia

Oradea, Marasesti-ucca 8. sz.
Képviselő:

Jager Petru

Timisoara, Bulevardul Carol 36. — Forgács Matei, Vacarescu-ucca 36 sz.

nebb eszközökkel felszerelve, automobilon vágta neki annak az útnak, amelyen Marco Polo egykor gyalogszerrel kísérelte meg a lehetetlen. Denis vállalkozása nem egészen veszélytelen, mert a távol-keleti háború kitörése óta nem csekély veszedelemeknek vannak kitéve azok a magánszemélyek, akiket erre vet a sorsuk. Igen nagy veszedelemeket rejtenek a hóföregetek is. Emlékeznék arra, hogy Stein Aurél súlyos fagyserüléseket szenvedett az északnyugati fennsíkron, úgyhogy operálni kellett a lábát. Így hát ma is ezer és ezer veszedelem fenyeget Marco Polo és Kőrösi Csoma Sándor egykori kutatásainak területén és azokon az utakon, ahol valamikor állítólag Nagy Sándor seregei jártak... Anglia Dardzsilingben emléktáblát emelt a tibeti nyelv úttörő bűvárnak tiszteletére

Megszűnt a C.F.R. kizárólagossági joga az áruszállításra

Felére szállítják le a közlekedési illetékeket

Bucurestiből jelentik: A legfőbb közlekedés-ügyi és tarifabizottság értekezletet tartott, amelynek során Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter részletesen ismertette törvénytervezetét, amely a közlekedés szabályozására vonatkozik. E tervezet értelmében személy- és áruforgalom szükségleteit teljes mértékben ki fogják elégíteni. Ghelmegeanu miniszter felszögezte azt a tényt, hogy a nyílvántartott teherautók száma nem jelent veszedelemes konkurrenciát az államvasutak és feltétlenül szükséges, hogy az ország gépjármű parkját növeljék. Az új törvény az alanti elveken épül fel:

Közlekedési szabadság az áru- és személyszállítás szempontjából, megszűnik a CFR kizárólagossági joga a fontos útvonalakon, a formalitások egyszerűsítése, a közlekedésügyi és közmunkaügyi minisztérium által kirótt taxák felére való csökkentése, a CFR jogának fenntartása a közönség szállítására vonatkozólag, de csak versenyképesség alapján, a vám és állami taxák leszállítása, a díj-szabás ellenőrzése abból a szempontból, hogy a meg nem engedett versenyt megszüntessék.

HÁZASSÁGKÖTÉS A FRANCIA-BELGA HATÁRON

Párisból jelentik: A francia-belga határon, Tourcoing közelében, sok huza-vona után kötött házasságot egy francia repülőtiszt belga menyasszonyával. A házasságkötés romantikus külső-segére egyhamar aligha akad példa, még a mai háborús határzárakkal széjjelszabdalt Európában sem, pedig egy idő óta eléggé hozzászokhatunk, hogy a nemzetközi jog különös helyzeteket idéz elő egyszerű emberek hétköznapi életében.

AHOGY ELKÉPZELTEK . . .

Bizonys, hogy Pierre Delespeaux, egy 21 éves francia repülőtiszt másként és ünnepélyesebben képzelte el házasságát.

Valószínűleg úgy, ahogy ez már hagyományos a repülők világában s ahogy ezt gyakran látható az illusztrált lapok felvételein: amint a fiatal pár kivonul a templomból, a vőlegény bajtársai állanak sorfalat és kivont kardok helyett jobbról és balról egy-egy hatalmas légsavart emelnek az elvonuló új pár és a néznép feje fölé

A háború kitörése alaposan megváltoztatta ezt a szándékot. De még ez lett volna a kisebbik baj. A nagyobbik hiba az volt, hogy a házasságot nem lehetett megkötni: az aktív katonai szolgálatot teljesítő vőlegény természetesen nem hagyhatta el Franciaország területét. A menyasszony pedig, Marie Cattoin, belga állampolgár volt. Hiába volt francia származású és francia anyanyelvű, a nemzetközi jog szabályai nem ismernek kivételt: mint belga állampolgár, a háborús körülmények között nem hagyhatta el hazáját.

Mit volt mit tenni, a házasságot a határon kötöttek meg, a kék-fehér-piros színekre festett francia lobogó és a vörös-sárga-fekete színekre festett belga határsorompók között.

. . . AHOGY TÖRTENT

Minden úgy ment, ahogy a jegyespár nemzetközi jogban járatos ügyvédje kitervezte. A menyasszony elegáns utazóruhában, tanui és szülei társaságában megjelent a vörös-sárga-fekete sorompó mögött. A belga határőrök mosolyogva főlhúzták a sorompót s a menyasszony rálépett a két sorompó közt lévő pár méternyi területre. De már a francia sorompón nem léphetett túl, mert ehhez francia állampolgárnak kellett volna lennie. A belga sorompó mögött meghatottan álltak az örömszülők és a menyasszony tanui.

Atellenben a francia sorompó mögött ott állt a vőlegény a francia repülőtisztnek elegáns tábori formaruhájában, jobbán ezredparancsnok, balján pedig a határőrség egyik tisztje, akik mint tanuk szerepeltek. És ott volt természetesen a francia anyakönyvvezető, aki mindjárt fel is tette a kérdést:

— Pierre Delespeaux kijelenti-e, hogy az itt személyesen jelenlévő Marie Cattoin-nal házasságot kötöni?

— Igen! — válaszolta érces hangon a fiatal repülőtiszt.

— Marie Cattoin, kijelenti-e ön, hogy az itt személyesen jelenlévő Pierre Delespeaux-val házasságot köti.

— Igen! — suttozta a menyasszony meghatottan.

— Én tehát Önöket egybehangzó kijelentésük alapján a köztársaság nevében házastársakká nyilvánítom! — jelentette ki az anyakönyvvezető. Az egyik vámőr pedig máris felemelte a sorompórra és a házasságkötéssel francia állampolgárrá lett fiatalasszony a nemzetközi jogilag légiúres téréből átlépett a francia államterületre és megölelhette férjét.

A fiatal pár Tourcoing repülőtérről utazott el kéthetes nászútjára. A kéthetes szabadság le-teltével a fiatal férj ismét bevonul ezredéhez.

Varsó borzalmas szenvedései az ostromzár ideje alatt

Egy menekült magyar uriaszony érdekes elbeszélése az izgalmas napokról

Budapestről jelentik: Pár nappal ezelőtt holtraadt, sápadtarcú uriaszony érkezett meg a magyar városba. A csipős, ködös reggelein anya, apa, test-zokogva ölelte magához az érkezőt, akiért egy napja verszettek hozzátartozói. S-né Fábry Évaanis Varsóból jött, az ostromlott városból, ahol élte a modern háború minden rémségét.

— *Olyan volt, mint egy rossz álom,* — fakadt belőle a sírás.

Most három napig ágyban fektött, hogy kinje az elmúlt hetek álmatlan éjszakáit, a menets élet-halál izgalma.

Fábry Éva augusztus 28-án egy kedves barát-beteggyárhoz sietett ki Varsóba. Nem hitt a örü lehetőségében. *Az utolsó repülőgéppel ment, gy Budapestről Varsóba repült.* A következő nár-már lezárták a hafárt. A háború kitörése ott a lengyel fővárosban, végigéte a hetekig tartó omot és szeptember 21-én, amikor a német véd-arancsnokság 1200 külföldinek Varsó elhagyásá-megedélyt adott, menekült a bomb- és srappell-rből.

1.

Elbeszélésből egy lélegzetállítón érdekes film g le.

— Vakmerően optimista voltam, amikor ezer nács ellenére felültem a repülőgépre, hogy nagy- barátónómet meglátogassam Varsóban. De amimegérkeztem és láttam, hogy a város főterén lég- rító ágyúk vannak felállítva és a külvárosok uc- ól lövészárkok lettek, kicsit nezszeptentem. De nygelek is kizártnak mondták akkor a háborút. kosság nagyon nyugodt volt, az élet rendes me- yan haladt. Állandón az angol és francia be- dőkat közvetítették...

2.

Fábry Éva megborad, egy pillanatra összeráz- k:

— *Rémés volt a szeptember 1-i hajnal.* A vá- n keresztül felvonuló lengyel katonaság és a kü- losokból beszűrődő dörrenések, a rádió állandó, szakítás nélküli hírszolgálat éreztették, hogy ki- ülhetetlen a háború. Aznap már megismerkedett íros a német repülőekkel. A külvárosok katonai tetei felrobbantak. Szörnyű zene volt. A szíre- búgása éjszaka kísérletiesen hangzott és az el- titített város külső részeiben a lángtenger piros- festette az eget.

— A lakosság nagyon nyugodt volt, pedig a kü- losok állandó repülőfutamadásoknak voltak kitéve. belvárosokban csak a tömegévei érkező repülőg- szörnyű motorbúgását lehetett hallani és a lég-

elhárító ágyúk szünetnélküli csattogását. Időnként hatalmas robbanás rázta meg a földet. A Prága neví külvárosban — a hír szerint — már kő kövön nem volt. *A külvárosi lakosság bemenekült a városba és a lépcsőházakban húzódott meg.* Az élelemhiány is megkezdődött. *Már csak két deca vajút és 10 deca kenyeret kaptunk naponként, de teát, csokoládét töb- bet is.* Húst már nem mértek, csak szardiniát lehe- tett kapni az üzletekben, de éjjel háromkor már oda kellett állni az üzletek elé. A rádió hírei megnyug- tatták a lakosságot, amely igazán hősiesen fürte a támadást és próbált ellentállni. *Azt hittük, hogy az angolok már Gdyniában vannak és a franciák bom- bázzák Berlint.* Sőtét szobákban izgatottan ülünk a rádió mellett, csak a riadójelre rohantunk le a kapu- aljakra. *A német repülőgépek szeptember 5-ére már a Mokotow neví külvárosot is összebombázták és ha a sok össze-vissza hírnek hitelt adhatok, már csak egyetlen épségben maradt híd volt a Visztulán.* A városparancsnok kitaratásra buzdított mindenkit. Beszédeinek ez volt a mottója: *Amíg egy élő lengyel van Varsóban, ellenállunk.* Ekkor már minden tíz perc- ben volt repülőfutamadás és, a dátumra már nem em- lékszem, de a német csapatok a külvárosok előtt be- állták magukat. Összedő't házak, beszakadt tetők Varsó uccáin és rengeteg halott. A járdákat szét- rombolták, minden közlekedés megszűnt. A villany- világítás már csak néhol működött. Érdekes, hogy a telefonszolgálat mindvégig rendszerben volt.

3.

— A helyzetünket megvilágítja, ha elmondom, milyen körülmények között éltünk Varsóban. A né- metek megadásra szólították fel Varsót, de a váro- parancsnok nem engedett. A srappellek kezdtek be- csapni a belvárosi utcákban. *Napközben imát mor- molva, mentem, futottam a házak mellett, saját sze- memmel láttam, hogy vágódnak el az emberek egy- egy srappell-találatól. Csak tíz deca nyúlós, ragá- dos kenyeret kaptunk, formálisan őheztünk és szom- jáztunk.* Vízet senki sem mert inni, mert féltünk a járványoktól. A sebesülteket ideiglenesen kórházak- ban próbálták elhelyezni, a halottakat a katonák ott az uccán, a járdák kövei alá temették. Varsó körül volt zárva. Hihetetlen lelki erő kellett a szörnyű lát- vány túléléséhez.

Elesuklik a hangja, percekig rázza a sírás, csak később folytatja:

— *Három hétig a szememet nem hárnytam le.* Ott ültem éjszaka a lépcsőházban és imádkoztam. Ha elnyomott a fáradtság, akkor is csak a szemem esu- kódtott le, de mindent hallottam. *A legszörnyűbb éj- szaka szeptember huszadikán volt, amikor pernyi*

szünet nélkül robbantak a bombák és dörögtek az ágyúk. Ezen az éjszakan tudtam meg, hogy a külföld-iek elmenekülnek Varsóból, másnap délen a belga követség előtt kell gyülekezni. Nem hittem, hogy megérem ezt a pillanatot. A házban, ahol laktam, két repülőbomba is bevágott, egész a második eme- letig minden összeomlott, de a lentí emeletekben is kitértek az ablakok és megrepedeztek a falak. A barátnómet és édesanyját ekkor már nem láttam, nem tudom hova húzódtak, mert a zárvararban el- vesztettük egymást. En csak a még élő pár zlotymat, egy kis bőröndöt szorongattam a kezem- ben. Így jelenkeztem másnap dében...

4.

— A magyar követség irodavezetője foga- dott. Beültetett autójába, ahová még a felesége és niég más külföldiek ültek. Hányan voltunk nem tu- dom, de annyira emlékszem, hogy egész autó és auto- busz karaván indult el egy motorbiciklis lengyel had- nagy vezetésével Prága külvárosánál még épségben lévő híd felé. Persze, az autó oldala behorpadt a lö- vésektől, mert a lengyel katonák nem tudták, hogy kik vagyunk és löttek ránk. Hogyan menekültünk meg az örült tüztől, azt mai napig sem tudom.

— A lengyel hadnagy áldozatkészen, ha'fős vakmerőséggel kísért ki minket a városból. Felrob- bantott, bombagödros utakon haladt a karaván, óriá- si kerülőkkel, állandó géppuska zene kíséretében. Fehér zsebkendőmet kilobogtattam az ablakon, de kinézni nem mertem rajta. A hídnál a hadnagy visz- safordult, két könnyesepp jelent meg a szemében. Tekintete elárulta gondolatát:

Ti most a hídon keresztül visszamentek az életbe...

Sohasem fogom elfelejteni ezt az arcot, ahogy bú- csúzott tőlünk halálraszántan visszarobogva motor- ján.

— A német álasok felé közeledett fehér lobogós autónk. Ettől a perctől kezdve biztonságban voltunk. *A német tiszték nagy udvariassággal fogadtak, át- vizsgálták útleveleinket, megkeresték csomagjainkat és ami fontos, enni adtak.* Az utolsó három napon már csak madáreleséget ettünk, úgynevezett madár- kását, mert már nem volt más. Ki voltunk éhezve. Öt órai vesztégetés után, mikor az igazolatások pél- das gyorsasággal végezték, elindultunk egy német tiszt autóján — Königsberg felé. Most már minden simán ment. A hosszú, kétnapos úton a felvonuló német seregekkel találkoztunk, végtérni nem akáro sorokban jöttek. Csak ennyire emlékszem, mert a kimerültségtől nem is láttam.

— Königsbergből táviratoztam, hogy Berlinbe kell utaznom, ahol a magyar követség vizumot és úti- költséget fog adni. Két nap múlva ez is megtörtént és most itt vagyok. Magam sem hiszem el.

Báthonyi János.

A nemzetnevelésügyi minisztérium felhívása tanárokhöz az ifjuság helyes oktatására

Távol kell tartani a diákokat a felelőtlen emberektől

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium a következő tartalom körleület in- tette a középiskolák igazgatóihoz, azzal az uta- sással, hogy ennek tartalmát ismertessék az is- tálában működő tanárokkal:

Azok a súlyos körülmények, amelyek ma a vá- gára nehezednek és amelyeket mi érziünk leg- képpen, több komolyságot követelnek, mint bármikor máskor. Ezért felhívom legelsősorban a tanárokat, hogy vizsgálják meg lelkiismeret- ket, tartsanak vizsgálatot magartartásuk fe- lét és minden erejükkel annak az ifjuságnak ne- velésére fordítsák, amelynek a helyes úton kell ladtania, hogy ezáltal az ország és a nemzet jó- llyét biztosítsuk. A tanárok felelősek a növen- dekek előkészítéséért és neveléséért, éppen ezért kik kötelességük elsősorban, hogy semmi olyan tekeledetet ne engedjenek meg, amely kétséget állne az ifjuság lelkében.

Nekik kell az államrend, az erköles és a törvénytisztélet legelső megvédelmezőinek lenniük.

telességteljesítésre hívom fel a tanárokat. gy ezáltal mintaképiül szolgáljanak a tanuló- juság előtt, magartartásuk által pedig tisztele- t parancsoljanak. A tanároknak a lelket a nem- t és az ember iránti szeretetnek kell áthatnia. t és az ember iránti szeretetnek kell áthatnia. t és az ember iránti szeretetnek kell áthatnia. t és az ember iránti szeretetnek kell áthatnia.

hessék a jövő öntudatos, becsületes, rend- és nemzetszerető polgárait. Ovják meg a gyermeke- ket a rosszra való hajlandóságtól.

Szüntessenek meg minden olyan kapcsola- tot, amely felelőtlen emberekkel hozza össze a növendékeket,

mert ezeknek a kezében, akik előtt már semmi sem szent, a gyermekek vak eszközzé válnak. A múltban a tanárok között is voltak olyanok, a kikre hatott ez a lelkiület, azt hiszem azonban, hogy ma már kigyógyultak. Mindenesetre tanár, vagy tanuló legyen az illető, ha ebben az irány- ban a jövőben tévedni fog, ezután a legnagyobb szigorral büntetjük. A tanárnak minél szorosabb kapcsolatot kell teremtenie a növendékekkel, atyai tanácsokat kell osszasan és kötelességük állandóan ellenőrizni őket. Nem tűrhetnek sem- niiféle, a törvénytől eltérő cselekedetet és a ha- tóságok által bejelentett vétket azonnal meg- torolják. A tanároknak az ország szolgálatába állított építő munkát kell előmozdítaniok és nem bizonyos primitív ösztönöket támogatni. Nin- csen megengedve azonban, hogy ne vegyék te- kintetbe a tanulók munkaképességét, életviszo- nyait és korát. Éppen ezért a tanárok nem ki- vánhatják azt, hogy minden tanuló az általuk előadott tantárgyban szakértő legyen. A hazai dolgozatokat a tanári konferencián alapos meg- vitatás tárgyává kell tenni és annak arányban kell lennie a növendékek szabadidejével.

SCALA

Pénteken országos premier!

Egy film tele étellel, élménnyel, melynek szereplőivel a néző együtt él, szeret, szenved és remél, ez

Vicki Baum

világhírű regénye:

Helén doktorkisasszony

a francia filmgyártás legsikerültebbje, a leg- jobb francia karakterszínészekkel. — Ma, csütörtökön utoljára „DEANNA DURBIN“:

Egy édes kisleány

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

TELEFON

85-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ

Vuchetich Endre dr.

Az állatok függellenítik magukat az embertől

Meghallották az állatok, hogy mily nagy a drágaság, s hogy az ember rovásukra mennyi hasznót zsebrevég, kimondták, hogy elförlik a közvetítő üzletet, maguk nyúzzák meg jövőben, nem magukat, de majd bőven a vásárló feleket.

Ingyen tojást tojni ez tán nem lesz örült tyuknéő, nyilik neki is a szeme, agya neki is benő, automata lesz a tyukból és tojást csak akkor ejt, ha úgy járunk majd élébe, hogy bedobunk a csőrébe két tojástért három lejt.

Flakátokon nagy betűvel azt hirdeti a tehén: millimári nem vesz többé már palotát a tején, bódét bérel, táj csarnokot, abban mér majd tejesköt, de csak annak, ki lepenget — ebből bizony sose enged — litrenként hét lejeskét.

Nem ökor már az ökor sem, nem érdemli a nevét, nem a hentest gazdagítja, hanem saját gyermekét, melélt a vágóhídon lít a tagló s az óra, végrendeletét csinálja s teste árát rátesztálja fiára, a tinóra.

A libához is eljutott, eljött végre már a hír, hogy mily becses s milyen drága a libahus, libaszir, gágogja: nem hízik addig, sztrájkol s inkább megszólal, hogyha bizony szép szerivel nemesak morsolt tengerivel, de pénzzel is nem tömik.

A bárány se türelmes már, kacsá hápog dübében, dlsznó mondja, hogy dlsznóság, a borju bög mérgében, mind haragszik, hogy az ember rajta nyer és érte csal, velük együtt tiltakozik, lármázik és ordítzik a máskoron néma hal.

Mind azt mondja: nem bolondja — ló is nyerit, nyihaha, — embernek, ki rajta hízik, — nem ugy lesz mint valaha, mind hirdeti, hogy önálló cég lesz most már belőle, hasznót másnak, hej, nem haft mar, kupec, kofa, szenzál, hajesár megpukkadhat felőle.

Az állatok világában Csak a számár bánatos, nem emelte az értékét, a helyzet, mely zavaros, sovány vigasz, noha igaz, pedlg régen tudja már, számárnak már nem unikum, a klszarolt nagy publikum sokkal nagyobb összamar.

KORÓ PAL.

Október 12
Csütörtök
Miksa

1492. október 12-én történt Amerika felfedezése. Kolumbusz Kristóf, aki hajóval az Indiába nyugati irányban vezetett utat kereste, ezen a napon pillantotta meg először Amerika földjét. A sziget, amelyre a nagy felfedező először tette a lábát, Guanahani volt, amelyet Kolumbusz San Salvadornak, Szent Megváltónak nevezett el.

1798. október 12-én született Don Pedro brazíliai császár. Apját 1822-ben kiáltották ki Brazília császárává és ennek halála után 1826-ban foglalta el a trónt.

1850. október 12-én született Temesvárott Földényi Béla, egykor híres színész. 1869-ben lépett színpadra és 1878-tól egészen nyugalmabvonulásáig a budapesti Nemzeti Színház tagja volt, ahol drámai szerepeket játszott.

— **Prefektusok értekezlete.** Bucurestiből jelentik: Marinescu tábornok közrendészeti miniszter értekezletre hívta az ország valamennyi prefektusát.

— **Borzalmas robbanás Newyorkban.** Newyorkból jelentik: Egy vegytisztító gyárban borzalmas robbanás történt, minek következtében két ember meghalt és huszan megsebesültek.

— **Két évi fogházra ítelték a Louvre tolvaját.** Párisból jelentik: A francia bíróság két évi fogházra és francia területről öt évi kitiltásra ítélte Buguzlászky Sergiut, aki tudvalevőleg a Louvre-ból egy nagyon értékes Lateau festményt tulajdonított el.

— **Agyonlőtték egy hirhéd banditát.** Cernautiból jelentik: A fővárosi csendőrpáncsnoksághoz érkezett jelentés szerint Stoporinetmegyében a csendőrök Zahariuc Dumitriu hirhéd banditát, aki a hatósági közegekkel tűzharcba kezdett, agyonlőtték. Néhány héttel ezelőtt Stancsi de Jos községben meggyilkolták Haralambie Stefan gazdálkodót. A nyomozás arra a megállapításra vezetett, hogy a gyilkos csakis Zahariuc bandita lehet, aki egy alkalommal a gazdálkodó tudomására hozta, hogy elteszi láb alól. A csendőrök nyomban keresésére indultak és hosszabb ideig tartó kutatás után Stancsi de Jos község határában, egy elhagyott házban, megtalálták. Amikor felszólították, hogy adja meg magát, tüzelni kezdett a csendőrökre. Ezek viszonzták a tüzelést, amelynek eredményeképpen a veszedelmes bandita holtan maradt a helyszínen.

— **Nagyarányú sikkasztás Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Néhány nappal ezelőtt a vasút munkások pénztáránál nagyborszaszabású visszaélésnek jöttek a nyomára. A pénztárkönyveket váratlanul felülvizsgálták és ennek során megállapítást nyert, hogy Smarandescu Petre helyettes pénztárnok 1 millió 386 ezer 577 lejt sikkasztott el. A hűtlen tisztviselő ellen a vizsgálóbíró letartóztatási végzést bocsátott ki, amelyet a törvényszék vádtanácsa is megerősített.

— **Uj napilap indul Bucurestiben.** A bucarestii sajtónak nagy eseménye van. Néhány nap mulva megindul Teodorescu Tudor Braniste napilapja, a Jurnalul Teodorescu Braniste tudvalevőleg a legelső román írók és újságírók közé tartozik. Hetilapja, a Cuvantul Liber, amely csupán a viszonyok mostohaasága miatt szűnt meg, a román újságírás fénykorát revelálta. A kisebbségek különös örömmel üdvözölhetik az új lapot, mert ez a nagynevű román publicista mindig a kisebbségekkel való békét és egyetértést hirdette.

— **A francia hadsereg egy napi fogyasztása.** A harcoló hadseregnek a lőszer ellátáson kívül legfontosabb problémája az élelmezés. A katonaság úgy tud harcolni, ha élelmezésük kitünő. A világháborúban a központi hatalmak hadserege minden országban idegen területek állottak és mégis bekövetkezett az összeomlás az élelmezési hiányok miatt. Eppen ezért érdekes egy francia lapnak a kimutatása, amely arról számol be, hogy naponként mit fogyaszt a mozgósított francia hadsereg. Hárommillió kilogram kenyeret, kétmilliókétszáz ezer kilogram húst, 330 ezer kilogram szárított zöldséget, 200 ezer kilogram cukrot, 150 ezer kilogram kávé és hárommillió liter bort fogyasztanak el, nem számolva bele a nagymennyiségű friss zöldséget, gyümölcsöt, csokoládét, amellyel szintén bőven el van látva a francia hadsereg.

(—) A vizesdészába fulladt. Sas Ferenc vingai lakos másfél éves Piroksa nevű leánya a vizesdésza körül játszott. Játék közben a kislány elvesztette egyensúlyát és dészába zuhant. Mire észrevették, már halott volt.

(—) Havonta három tüzeset. Temesvár város területén ez év augusztusában három tüzeset volt, amely összesen 24.000 lejt kárt okozott. Volt egy szobator, ezenkívül leégett egy szalmaboglya és egy háztető. Szeptemberben ugyancsak három tüzeset volt a városban. Leégett az Ecker-féle butorgyár, amiből három millió lejnyi kár származott, elhamvadt egy 15.000 lejt értékű szénakazal, egy szobator során pedig 500 lejes kár keletkezett.

VÉGNÉLKÜLI REGÉNY

A hőború „vívómagái” közé tartozik az új irodalmi műfaj, amely most tünt fel az angol könyvpiacra. A könyvbírálatok „végnélküli regény”-nek nevezik s amennyi mondanak róla, hogy megszámlálhatatlan fejezetből áll, minden fejezet pontosan egy év terjedelmű, önmagában is öálló és befejezett kis regény, de tulajdonképpen folytatódik a végtelenségig. Előnye az, hogy minden fejezetet függetlenül a többitől, el lehet olvasni s mindegyik új és egész történetet a ugyanazokkal a szereplőkkel. A mű még nincs befejeve, csak az első tvei jelentek meg egyelőre az író ötezer oldalra tervezti a teljes regényt. M a külseje is egészen újszerű. Minden év külön fülvé, az olvasó kiemelheti a kapcsolatok össz tartott egészéből s ha elolvasta, kieserülheti a gúri temény bármelyik fejezetével. Minden fejezet sz mozása előről kezdődik s minden év utolsó oldalán ez a szó olvasható: Vége. Szóval regény, amibe is van fejezve és nincs is befejezve. Nem lehet több igényrel, mint hogy egy kis szellemi sz rakozást nyújtson. Egy negyedórai kikapcsolódás. Narkózat egy légítamadás idejére. Gazdálarcot idegenek.

(—) Ma kezdődik az októberi nyugberek kitetése. A Casa Munciihoz tartozó vasutasok októberi nyugbérének kifizetése ma, csütörtökön regg nyole órakor kezdődik a józsefvárosi raktárfőnö ségnél.

(—) Egy hónapi fogházra ítelték az adóügyni megsértése miatt. Nicoara Gherasin rékási adóügynök feljelentést tett Szeles János huszonhat év rékási gépész ellen. Szeles János felelősségre von az adóügynököt, mert az háromszáz lei miatt fo lalást eszközölt nála. Nicoara Gherasin az izgato tan kiabáló gépész le akarta cseseníteni, de amikor az nem sikerült, a község házára vitte. Szeles len hatósági közeg megsértése miatt megindult eljárás és a temesvári törvényszék tegnap egy napi fogházra és kétezer lej pénzbüntetésre ítélte.

(—) Elfogott zsebtolvajok. A rendőrségen el állították Caldaras Francisc és Caldaras Angh bethlenházi lakosokat, akiket a gyárvárosi Traia téren tetten értek, amikor Lazar Maria mosnit asszony pénzét el akarták lopni.

— **A Római Katolikus Népszövetség Temesvári egyházmegyei központjához Józseffelva felépítés re befolyt adományok:** Bessenyő-telepi Kat. Népszövetség tagozat 2500, Plébánia Lugos 1200, Plébánia Temesvár IV. 500, Plébánia Temesvár V. 30 Katolikus Magyar Árvaház Temesvár 500, Szeles Erzsébet tiszteletré Temesvár 50, Takács Irma Bal sa 100, Kohl Gizella Temesvár 20, Huszár Imre, ny igazgató P. Szt. Lőrinc 840, Perjamosi Róm. Ka Népszöv. tagozat 500, Kecsei Róm. Kat. Népszöv. tagozat 200, Zsombolyai Róm. Kat. Népszöv. tagozat 200, Hangya Szövetkezet Babsa 500, Drags nai Róm. Kat. Népszöv. tagozat 500, Ötvösi Róm Kat. Népszöv. tagozat 406, N. N. 100, Kisodai Róm Kat. Népszöv. tagozat 500, Dezsáni Róm. Kat. Népszöv. tagozat 500 lei. A Római Katolikus Népszövetség sági tagozatának gyűjtése: Mihalovits Gyula plébános 200, Rácz Géza főmérnök 200, Marask József 100, özv. Kuppis Lajosné és családja 20 Szabados István 100, Balta Rezső 100, Vigyikán János 100, Magyar Rózsafűzér 100, Rácz Erzsé 70 Rácz Ede 30, Antal Sándor 50, Tóth György 20 Schöffner N-né 55, Földi András 50, Márta Györg János 50, Borsódi Erzsé 50, Borsódi István 50 Schnöffner N-né 55, Földi András 50, Márta Györg 20, Molnár János 50 lei. Összesen 10.611 lei.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLATA

Csütörtökön, október 12-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai utcában levő Blumberg gyógyszerár

A II. kerületben a Traian téren levő Kigy gyógyszerár

A III. kerületben a Miron Costin uca sarkán levő Merkle gyógyszerár

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MÚSOR:

Csütörtök, október 12.

APOLLÓ: A kőnnő (angol film.)
CAPITOL: A bész igazság (angol film.)
CORSO: A nagy keringő (német film.)
SCALA: Egy édes kislány (angol film.)

ÚJ FEGYVER A TUNTETÉSEK ELFOJTÁSÁRA

Tüntetések, zavargások elfojtására új, hatásosnak mutató fegyvert találtak fel az amerikaiak: a fényképezőgépet. Tapasztalt rendőrök jöttek rá, mennyire irítók a tüntető tömeg attól, hogy fényképeznek. Legutóbb Clevelandban eredményesen próbálták ki a tömegmozgalomnak ezt a hatásos ellenszerét. Sztrájkoló munkások súlyos zavargásokat rendeztek a városban. Amikor fenyegetővé vált a helyzet és rombolásoktól lehetett tartani, a rendőrség fegyveres csapatai mögött felvonultatott egy iteg — fényképezőgépet. A fotográfáló masinák és filmfelvételek pillanatok alatt felvételeket készítettek a tömegekről. Ijedten, hanyatt-homlok menekültek vissza a tüntetők. A rendező elem ugyanis nagyon jó tudja, hogy egy hiteles fénykép vagy filmszalag megcáfolhatatlan bizonyíték a bíróság előtt, amikor a rombolás okozta károk megállapításáról van szó.

— A bányai gabonapiacok különösen lucerna iránt mutatkozik kereslet, míg a többi gabonaművelés az üzleti forgalom csekély. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430, ótengeri 400, új tengeri morzsolt 290—300, korpá 320, új zab 380—400, muharmag 400, tókmag régi árú 950, káposztarepce 900, lencse 800, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 430 lei százkilónként. Lóheremag 26—26.50 lei és lucernamag 37—40 lei kilónként.

(—) Koszorúmegváltás. A katolikus nőegylet választmánya Ecker Józsefné elhalálozása alkalmával egy úri szegény család támogatására koszorúmegváltás címén 1000 lejt szavazott meg. A nőegylet választmánya Kayser Lajos pápai prelátus, nagyprépost vezetésével felkereste a gyászoló családot és részvételt fejezte ki az egyesület buzgó választmányi tagjának elhalálozása fölött.

Életek kezdete és vége szeptemberben

Az emberi élet két nagy jelentőségű eseménye, a kezdet és a vég, a születés és a halál. Ez a két időpont annyira fontos, hogy nemcsak a család, hanem a hivatalos statisztika is számon tartja. A statisztika kimutatása szerint Temesvárott szeptemberben százöt gyermek született, 15 újszülött szülői vidékiek, a többiek temesváriak. Az új csecsemők közül volt 52 fiú és 53 lány, családi állapot szerint 94 törvényes és 11 törvénytelen. A halálozások száma szeptemberben 116 volt, tehát tízeneggyel több, mint a születéseké. Elhalt 51 férfi és 65 nő. Az elhaltak közül volt hat egy éven alóli, kettő egy és négy év közti, kettő tíz és tizenégy év között, három elhalt pedig meghaladta a nyolcvannegy esztendő. A felnőtt elhaltak között volt 18 nőtlen és hajadon, 50 házass, 35 özvegy, 2 elvált, egynek pedig ismeretlen volt a családi állapota. Illetőség szerint az elhaltak közül 24 vidéki volt, a többi temesvári.

Mozi

Helén doktorkisasszony

— Vicki Baum regénye filmen —

Izgató, fordulatokban gazdag regény Willfuor Helén regénye. Az egyetemen a vegyészetet tanul és tanára, Ambrosius Valentin nagy jövőt jósol ki. Helén árva, kis anyai örökségből fedezi egyévi éveinek költségeit. Tudat alatt vonzódik Ambrosiushoz. A tanár nő, de házasságában boldogtalan. Felesége francia nő, Yvonne, gyönyörű asszony, művésznő, aki csak művészetével és a flörtelődik, de férje csókját nem tűri. A regényes nő Helén egy kirándulás alkalmával belegabalyog a Rainer Fritz nevű diáktársába. A szerelemnek vetkezménye mutatkozik. Helén nem akarja a gyökér megszületését, de sem orvoson, sem szülészorvoson hajlandó ebben segídekezni. Megbeszéli Rainerrel, hogy öngyilkosok lesznek. Helén az utolsó pillanatban visszarriad és megfutt, Rainer végrehajtja öngyilkosságát. Helént gyilkosságával gyanúsítja, végül is bizonyítékok hiányában felmentik. Helén szüli kislit, akit felnevel. Közben megszerzi a szülői örökséget, majd egy nagy gyár híres vegyészének munkálatát a tengerpartra megy el. A munkák akad össze megint Ambrosius tanárral, akit elhagyott a felesége. A két sokat szenvedett szerelmes egymásra talál. Helén doktorkisasszony film a Scala-mozi pénteken mutatja be. A filmet nézők előzi meg és azért a közönség érdeklődésével. A szerepeket is kiváló művészek alakítják.

LEGUJABB

A finn kiküldött nem kapható engedményekre

A stockholmi Tidingen megállapítja, hogy Palaekivi személyében a legalkalmasabb embert választotta Finnország a moszkvai megbeszélésekre. A londoni Times szintén hangoztatja annak jelentőségét, hogy Finnország annak jelentőségét, hogy Finnország a legkevésbé lesz hajlandó arra, hogy Finnország semlegességének, vagy önállóságának a legesélyesebb korlátozását elfogadja. Különben a helyzet ismeretében a Times nem hiszi, hogy Finnország a balti államok sorsára kerül. A 35.000 fő országának földrajzi helyzete nem olyan egyszerű Oroszország számára, mint a balti államok és a lap nagy jelentőséget tulajdonít a Svédországgal való közvetlen szomszédságának. A svédországi Göteborg Post azt írja, hogy a gondolatát is el kell vetni annak, hogy Finnország az oroszok elől meghátráljon. A meghátrálás újabb követeléseket jelentene Oroszország részéről.

Az amszterdami Telegraf azt írja, hogy Finnország sorsa e pillanatban olyan gond Hollandiának, hogy még a sajátjai is háttérbe szorulnak miatta.

Egy Moszkvából érkező angol jelentés szerint Oroszország követelni fogja Finnországtól az Aaland-szigeteket, a Hogland, a Seiker, a Tittersker, valamint a Hanko szigeteket. Ellenőrzhetetlen hírek szerint Palaekivi azt kívánta, hogy a moszkvai tárgyalásokon az Egyesült Államok nagykövete is vegyen részt. (Dunaposta.)

(—) Idegbaja miatt harakirit követelt el. Unguras Erzsébet 50 éves, Berekszó községbeli özvegyasszony már régóta súlyos idegbajban szenvedett. Betegsége annyira elkeserítette az asszonyt, hogy elhatározta, öngyilkosságot követ el. Tegnap délelőtt, amikor egyedül maradt a házában, elővett egy konyhakést és azzal felvágta a hasát. Amikor megtalálták, még élt, de néhány órával később borzalmas szenvedések után meghalt.

(—) Baran miniszter ma utazik a fővárosba. Baran Coriolan dr. miniszter kedden reggel nem utazott el Temesvárról Oravicára, miként tervezte, mert erős hűlés miatt ágyban kellett maradnia. A miniszter állapota tegnap délre némileg javult és akkor rövid látogatást tett a helytartóságon Marta Alexandru dr. királyi helytartónál. Ma délelőtt autón Bánlakra megy és kihallgatáson jelenik meg Erzsébet királyi hercegnőnél. A délutánt pihenéssel tölti temesvári lakásán, este pedig vonaton Bucurestibe utazik.

Órhajók akadályozzák meg a mexikói csempészt

Mexikóból jelentik: A mexikói kormány intézkedéseket fogantatosított semlegességének tiszteletbentartása érdekében Számos órhajó cirkál a partok mentén, hogy a csempészt megakadályozza. (Rador.)

A csirke este levethőzik

Bizony, a városiakkal sokszor baj van, ha köerdőnként, a városból, vidékre csöppenünk. Engem is jól kinevettek már, amikor egy olyan állatra, amelyből oldás és kolbász is készül, (mi is a neve? ...) azt találtam mondani a díceseóvő gazdának, hogy ez még „nyers”... Egy francia humoristával pedig megtörtént, hogy barátai ajánlatára vett egy kakast. A cél az volt, hogy reggel a kakas kukorékoljon, a humorista felébredjen és kora reggel dolgozzék. Be is zárkózott kakasával, az ablakokat jól elsötétítette és délig aludt. Ő is, a kakas is. Először azt hitte, hogy néma kakast vett, de aztán közöttük vele, hogy a koromsötét szobában a kakas nem kukorékol, mert a sötétben nem tudja, hány óra. Világosan, illetve napfény érte szobában a humorista nem tudott aludni. Végül is úgy oldotta meg a kérdést, hogy vett egy ébresztőórát, az ébresztő csengett reggel hatkor, a csengetésre kiugrott az ágyból, felhúzt a függönyöket s a kakas kukorékolott...

(Még tanulsága is van a dolognak, his jóakarattal minden problémát meg lehet oldani.)

Az egész orról jutott eszembe, hogy olvastam a városi kislit esetét a Daily Expressben. A kislit bennszülött londoni, akit százezerrelmagával „küürtettek” a világvárosból. Nagyon ámulat a kislit. A panda-medve, amely sötét exotikus vidékekről származott a londoni állatkertbe, jól ismeri, de a ténny nagyon új volt számára. Nagyon érdekelt, hogy a tejet, amelyet fejnek, hol öntik be előbb a ténnybe. S este a sok meglepetés után kiment a konyhába. A szakács éppen egy csirkét kopasztott a vacsorához. A londoni boy nagyot nézett. Erre igazán nem gondoltan volna.

— Szukács úr. — szót és kis hangja izgatott lett — hát a csirkét is levethőztetik estére...?

Vajon mit szót a szakács? A Daily Express nem számol be róla. Pedig lehetne hozzászólni, pro is, meg kontra is — de mondjunk csak annyit, hogy a városiakkal sok minden történik, ha vidékre kerülnek... (B. B.)

— A magyar földreform tárgyalása. Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén folytatta a földbirtokreform-javaslat tárgyalását. Vay László, a kormánypart elnöke, nagy beszédet mondott a javaslat mellett, míg Matolcsy Mátyás viszont a javaslatot nem fogadta el. A két felszólalás után a ház áttért az interpellációk tárgyalására.

Meggyilkolták a volt eszt miniszterelnök fiát. Londonból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti Tallinból, hogy Imor Toenisson volt miniszterelnök 30 éves fiát hat revolverlövessel meggyilkolták.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Juhász Erzsébet Mária, Frank Erzsébet Erika, Spitzer József, Florescu Doru Radu Ion, Platona Etelca Florea.

CORSO mozi

Még csak néhány napig látható az idény legszébb filmje:

Nagy keringő

A legszebb Strauss-keringő, a legujabb Metro-Goldwin-journal. A legsikerültebb műsor:

„Poltawa”

A mai idők legnagyobb és legaktuálisabb filmje: Egy ország újjaszületése. Hatalmas orosz film.

Már kétszáz év előtt hatóságilag állapították meg a temesvári szállodák és vendéglők árjegyzékét

Amikor 1717-ben Temesvár a másfél évszázadig tartó török uralom alól felszabadult, hirtelen nagy virágzásnak indult a kocsmái ipar. A törökök százötven éven keresztül nem túrtek borméretet a városban. A kórán, Mohamed próféta szent könyve, megtiltja a törököknek a szeszes italok fogyasztását. A pasák pedig úgy gondolkodtak, hogy ha a török nem ihatik bort, ne igyék a keresztény se és így nem engedélyezték a csapszéket már csak azért is, nehogy a janicsárok és más jámbor igazhittűek rászokjanak a szeszre és a hitetlen gyaurok szokása szerint részegekdedjenek és mámorosan az út porában fetrengjenek.

Mikor aztán vége lett a török hódoltságnak, egymás után keletkeztek a csapszékek, bormérések, kurtakocsmák és vendéglők. Névtelen kocsmák voltak ezek, rövidebb-hosszabb ideig állottak fenn. Régen elkallódtak már azok az iratok is, amelyek rájuk vonatkoztak.

Voltak azonban már akkor is nevesebb vendéglők, amelyek híressé és ismertekké váltak. Ilyen volt a Vörös ökör vendéglő, amely 1718-ban keletkezett a belvárosi Lonovics-uccában. A városi levéltár egyik okmányá szerint a Vörös ökörnek 1721-ben a Grác-ból Temesvárra telepedett Rietz József volt a bérlelője, aki ezen a címen a városi tanástól polgárjogot kért, amit meg is kapott. 1742-ben a Vörös ökör vendéglő bérlelője Vidmester János volt, aki az épületet megvásárolta és a városi tanástól kérte, hogy a Vörös ökör címét és italmérségi jogot örök időre az ő házára ruházzák. A városi tanácsnak nem állott jogában végérvényesen dönteni a kérelem fölött, hanem azt legmélyebben pártfogásával és ajánlásával a bánági kormányzóhoz, mint legfelsőbb hatósághoz terjesztette. A bánági kormányzóság egy hónap múlva megküldte a városi tanácshoz az elintéztést. Ebben a leiratban hozzájárult, hogy a Vörös ökör vendéglő címe és italmérségi joga örök időre a Vidmester János tulajdonát képező házra ruháztassék annál is inkább, mert a vendéglő máris abban a házban volt, mielőtt az még nevezett Vidmester tulajdonát képezte. A vendéglő még ma is ott van a Lonovics-uccában, a régi házban és bár egyik részét mulatóvá alakították át, közismert neve ma is Vörös ökör.

Vidmester János példáján felbuzdulva, Schweiger Antal temesvári polgár azt kérte, hogy a József városban, a Bega partján lévő házában megnyitott vendéglőjének a Vadember címet adhassa és hogy erre a címre szabadalmat kapjon olyképpen, hogy a Vadember nevezett örök időre házára ruháztassék. A városi tanács ezt a kérelmet is pártolólág terjesztette a bánági kormányzóság elé. A kormányzóság a kérelmet teljesítette, de azzal a korlátozással, hogy a házra a Vadember címet csak Schweiger Antal élete végéig ruházza. Schweiger Antal már ugyan régecsréig halott, a ház és a kocma pedig már számos tulajdonost cserélt, azonban a Vadember elnevezés változatlanul megmaradt és létezik ma is.

VÁROSI URAK, MINT VENDÉGLŐTULAJDONOSOK.

Közvetlenül a törököknek Temesvárról való kivonulása után létesült az Arany csikó vendéglő és fogadó is. Hogy melyik uccában és melyik házban nyílt meg eredetileg az Arany csikó, azt nem lehet tudni. 1744-ben azonban a városi tanács a bánági kormányzósághoz továbbította Supper György városi tanácsos kérését, hogy az Arany csikó a tulajdonát képező, újonnan épült emeletes házába költözhessék és hogy a cím és az italmérségi joga a házra ruháztassék. A bánági kormányzó a kérelmet teljesítette. Az Arany csikó vendéglő fogadó százkilencvenöt esztendő óta ma is ugyanabban a házban működik még a Belvárosban, az erdélyi kaszárnyával szemben, amely ház annak idején Supper György birtokában volt.

1745-ben keletkezett a belvárosi Lonovics és Jenő herceg uccák sarkán a Trombitás vendéglő. Ugylátszik, hogy a törökvilág utáni városi urak előszeretettel foglalkoztak a vendéglői iparral, mert a Trombitás Seltmann Antal János városi ügyész tulajdonát képezte. Jó üzlet lehetett a Trombitás, mert hamarosan szűknek bizonyult. Seltmann ugyanis 1752-ben beadványt intézett a városi tanácshoz, a melynek bejelentette, hogy a Trombitás vendéglőt nagyobbítani akarja és erre a célra megvásárolta Lechner János szíjgyártó szomszédos telkét. Az engedélyt megkapta és az építkezés még abban az esztendőben megtörtént. A Trombitás keresett vendéglő volt. A városi levéltárban őrzött adatok sze-

rint a Trombitásban egy vendégszoba ára naponta tizenöt krajcár volt, télen pedig, amikor fűteni kellett, kétszer annyi. Ugyanakkor a Trombitás vendéglőjében egy jó ebéd tíz krajcárba került. A bánági földbirtokosok és arisztokraták, valahányszor a városba jöttek, mindig a Trombitásban laktak. Ott szállott meg 1807. május 12-én három napra Ferenc magyar király is, amikor bánági útja során Temesvárot megpihent. A régi Trombitás 1890-ben megszűnt ugyan, de csak azért, hogy még egy második emelettel megtoldva, Hungária néven folytassa üzemét. A Hungária-fogadó felvette a szálloda jellegét és vendéglőjén kívül kávéháza is volt. A világháború után a Hungária is megszűnt. Az épületet a Resica-művek vezetősége vásárolta meg temesvári igazgatósága számára. Az egykori Trombitás fogadónak kovacsolt vasból készült, művészies címere jelenleg a temesvári múzeumban van.

VÁROSI VENDÉGLŐ TEMESVÁROTT.

1750-ben már volt Temesvárott városi vendéglő is. Ez más városok városi vendéglőinek mintájára, a városháza épületében létezett és 1753-ban Kraut-

A Gyárvaros nem hagyja magát

Az egykori híres régi helyiségek közül nem szabad kifelejteni a gyárvarosi volt Fő-uccában, a Gyáruddal szemben létezett Arany Oroszlán vendéglőt, amely a múlt század utolsó évtizedei alatt a Gyárvaros legélénkebben látogatott helyisége volt. Itt székelt az előkelő Tigris Jour Fix asztaltársaság. Hasonlóan híres, de még régebb volt a Három Rózsa kávéház, amelynek hatalmas aranyrámas tükörfalai alatt a legvidámabb éjszakák, éveken át peraktált nagy úri murik zajlottak le. A Gyárvaros gazdag patricius családjának férfitagjai itt szórakoztak és az ezer forintos cech nem tartozott a ritkaságok közé. A Három Rózsa letűnésével felvirágozott a piac-tér sarkán az elegáns Páva vendéglő, kávéház és szálloda, amely már modern keretben, nagy termével, szívesen látogatott helyisége volt a városrészes fiataloknak. Itt zajlottak le az emlékezetes álarcos bálak. Nemkülönbön a volt Háromkirály-uccában lévő Háromkirály vendéglő és kávéházban is sűrűn szórakozott a polgárság. A fejlődő Temesvár legrégibb és gazdaságilag legfejlettebb városrésze volt valamikor a Gyárvaros és így természetesen, hogy itt alakult a legtöbb vendéglő, kocsmá, kávéház és valamennyinek jól ment, az emberek akkoriban könnyen kerestek és még könnyebben költektek.

A belvárosi patinás helyiségek közül emlékeztünkben van még a kormányzói épülettel szemben, ahol most a háztulajdonosok egyesületének irodája van, a Porosz királyhoz címzett kávéház, a melyet mulató társaságok mindig szívesen kerestek

A kevés előadóhely miatt

Temesvár lakosságának alig fele jelentkezhetett eddig a légvédelmi tanfolyamon való részvételre

Temesvár városi légvédelmi hivatala intézkedett, hogy máj. október 12-től kezdve október 21-ig az egyes telekbirtóságokon is kaphatók legyenek a rendes hivatalos órák alatt a légvédelmi előadások hallgatását igazoló nyilvántartási lapok. Ilyen nyilvántartási lapokat ezenkívül a tanfolyamok előadásainak helyein — a Capitol és Apolló-mozikban, valamint a három tűzoltósági telepen — is lehet beszerezni.

Eredetileg úgy tervezték, hogy az októberi légvédelmi tanfolyam elméleti részét pénteken befejezik és hétfőn kezdődik a gyakorlati rész. Valószínű azonban, hogy az elméleti oktatást meg kell hosszabbítani. Temesvárott ugyanis hozzávetőlegesen negyvenezer hét és hatvan év közötti férfi és nő van, akiknek a tanfolyamon részt kell venni. Az előadási helyeken azonban olyan nagy a tolongás, hogy a jelentkezők fele sem fér be egyszerre. A lakosságának alig fele tudott eddig jelentkezni. Azért a város nemcsak arra gondol, hogy az elméleti tanfolyam idejét meghosszabbítja, hanem arra is, hogy még több helyen rendez tanfolyamot. Valószínűleg igénybe veszik a magánmozikát, a nagyobb vendéglői terméket és egyes iskolák tornacsarnokait is. Ez

haar Farkas volt a bérlelője. 1796-ban a városi vendéglő az akkori színházépületbe költözött, amely mai állami német-román liceum — volt főreáliskola — helyén állott. Amikor azután mai helyén megépítették az új színházat, a városi vendéglő is oda-költözött. A városi szálloda, vendéglő és kávéház a színházépület ama részében volt, amelyen ma a kultúrpalota van. A neve Koronaherceg, a háború után pedig Ferdinand-szálloda volt és néhány év előtt szűnt meg.

Volt a városnak egy másik vendéglője is, a Katalin-városban. A Katalin-város azon a területen fektült, amely a mai főpostától a gyárvarosi parkig terjed. Erről a vendéglőről mindössze egyetlen adat maradt fenn és pedig az, hogy a vendéglőt a város 1728-ban Hoffmann Andrásnak adta bérbe évi kétszázötven forintért. Nemsokára azonban Mercy Florimund gróf tábornok megkezdte Temesvár várerődítményeinek építését és ennek áldozatul esett a Katalin-város és vele együtt a város ottani vendéglője is.

1742-ben a városi tanács az Arany angyal vendéglő nyitására adott engedélyt. 1748-ban városi és kormányzósági engedély alapján megnyílt a Fekete sas vendéglő. Mindkét vendéglőt azonban majdnem száz évvel túlélte az ugyancsak akkoriban keletkezett Arany szarvas, amely a Lonovics-ucca és az egykori Szent György-tér sarkán létezett. Először a vendéglő, az emeleten a fogadó, hátul pedig álló volt és szín a vendégek lovainak és kocsiainak elhelyezésére. Az Arany szarvas sokféle átépítés és változás után csak néhány év előtt szűnt meg, de még akkor sem teljesen. Utolsó maradványa a régi épület és egykori helyiség érszében lévő vendéglő, amely Czank József tulajdona.

fel utolsó stációnak. Fiatal diákok nagytitokban ebben a kávéházban tanultak meg billiárdozni. A Józsefvárosnak szintén volt egy Arany Oroszlán vendéglője, kávéháza és szállodája, amely rövidesen gyupontja lett ezen városrészes társadalmi életének. Kedves mulatózások, pompás táncmulatózások zajlottak le itt polgári alapon. Az emberek itt szolidabbak voltak, mint a Gyárvaros valamikor nagyhírű és nagypénzű mulatózóit.

A városi tanács 1733-ban hozta meg az első szabályrendeletet, amely megszabja, hogy a vendégek italért, ételért és szállásért mennyit fizetnek. 1743-ban pedig már annyira megsaporodott a kisebb kocsmák és italmérések száma, hogy a város bizottságot küldött ki annak a tanulmányozására, melyek volna a közüli bezárandók. Gondoskodott a város arról is, hogy a vendégek rendes italt kapjanak. 1728-ban szigorú büntetéseket határoztak meg a borhamisítók ellen. 1752-ben a bánági kormányzóság meghagyja a városi tanácsnak, rendelkezjen, hogy a temesvári vendéglősök csakis tiszta és jól kiforrott sört mérjenek. 1753. július 9-én a bánági kormányzóság utasítása alapján a városi tanács elrendelte, hogy mindazok a vendéglősök és kocsmárosok, akiknek helyiségében zene játszik, havonként egy birsalmi tallért kötelesek fizetni a szegényalap javára. Ily módon a város kényeret juttatott mások mulatozásából sok szegénynek, akik — mint a rendelet mondja — a kocsmát csak kívülről ismerték. (k. e.)

Bosszat állt leánya megromlóján

A mentők kórházba szállították Dukay Zsef 19 éves kocsist, akinek arcába Rudolf Kat. gyilkári asszony köszödaolatot öntött. Az asszony azt hangoztatta a rendőrségen, hogy a fiatal ember megromlott a leányát, bosszúból követett. Dukay a gyárvarosi Bada Cartan-téren, az egyik szekér rudját javította, amikor Rudolf Kat. ment az útjára. Amikor meglátta a fiatal embert, az egyik közeli üzletbe, köszödaát vásárolt kezében téve, feloldotta. A maró folyadék az arca mentén lefolyt, az ember azonnal meghalt. Dukay mögé osont és hátulról az arcát a köszödaolat a fiatal ember egyik szemébe szorította. A köszödaolat a fiatal ember egyik szemébe szorította, hogy valószínűleg megsebesítette, hogy valószínűleg megsebesítette, hogy valószínűleg megsebesítette. Az asszonyt a rendőrség őrizte.

A varsói kereskedő autója

Bucurestiből hazajött utasok beszélik ezt a történetet, amely lehet, hogy a fantázia szüleménye, lehet, hogy valóság. Elvégre manapság ami legvalószínűbb, az szokott megtörténni a leghamarabb. Ez a történet pedig, amit itt alább megírunk, nem is olyan lehetetlen és annál is inkább el kell hinnünk, mert egész Bucuresti beszéli a varsói nagykereskedő és a lengyel tiszt dolgát.

Ott, ahol a Boulevardul Elisabeta találkozik a Calea Victorieiével, zajlik le Bucuresti legnagyobb orgalma. Az autók szalai torlódnak itt fel sokszor, amikor a rendőr villanylámpája tilost mutat.

A héten egy ilyen alkalomkor, amikor a piros zemafor útját állta a gépkocsinak és szabad tét engedett a gyalogos járókelőknek, feltűnt egy ragyogó hadonász, igen jól öltözött tekintélyes ülésű férfi, aki az egyik lengyel rendszámú autó lébe szaladt és karját lengetve, magyarázott valamit lengyel nyelven a volánnál ülő soffirozó úrimbernek. A pattogó lengyel vita — bár nem értették — felkeltette az uca érdeklődését. Csak-amar kis csoport kerekedett az autó körül, amely egyre nőtt és elzárta a forgalmat. Az autóban ülő férfi dühösen kacsolt, megbúgatta a motort és eldunni akart. Ekkor a jól öltözött idegen, aki az autó elébe állott, szó nélkül lefeküdt a gépkocsi alá.

Ebben a pillanatban feltűnt egy szolgálatos rendőr és magyarázatot kért, hogy mi történik itt. Sem az autós, sem a másik nem beszéltek románul és így franciául igyekeztek megmagyarázni, mi történt. A francia szót csaknem mindenki érti Bucurestiben, így tehát a rendőr számára bőven akadt olímás, amikor elővette blokknoteszét és beírta a következőket:

„Efraim G., varsói nagykereskedőnek mondja magát, a Calea Victoriei és a Boulevardul Elisabeta sarkán elébe fektet a Varsó 14686-os számú autónak, amelyet Zdenko W. civilbe öltözött lengyel katonatiszt vezetett. A varsói kereskedő azt állítja, hogy a gépkocsi az övé és tőle az az úr, aki autóban ül, menekülésekor vette el. Miután igazságot tenni nem tudtak, mindkettőjüket, a gépkocsival együtt előállított a komiszáriátusra”.

A bucurestii rendőrségen a nacionálé felvétele után így folytatódott az események: Efraim G., varsói kereskedő előadta, hogyan menekült a német és orosz csapatok elől és már nem messze járt a román határtól, amikor gépkocsiját egy lovastiszt állította meg és öt lezállásra kényszerítette. Kénytelen volt az erőszaknak engedelmessé válni és zengugos utakon vergődött el a határig, amíg sikerült Romániába jutnia.

A rendőrtiszt felszólította a két lengyelt, hogy mutassák fel igazolványaikat és azok között mutassanak olyan természetű bizonyítékot, amelyből kiderül az automobil tulajdonjoga. Mindkét előállított kijelentette, hogy ilyen írásbeli bizonyíték nincs birtokában.

A varsói nagykereskedő azonban még a következő kijelentést tette:

— Kérem, szíveskedjenek kiküldeni a tiszt urat és olyan vallomást fogok tenni, amelyből kétségtelenül kiderül a tulajdonjog kérdése.

Miután a lengyel tiszt eltávozott a szobából, Efraim G. panaszos előadta a következőket:

— A „Mercedes”-kocsi hátsó ülése alatt, ott, ahol a szerszámok egyrészt szokták tartani, egy kis széf van beépítve. Ebben a széfben e pillanatban is tízezer dollár van, kétezer fontnak és még több apróbb érmétű idegen valutának kell lennie. Egy százdollárosra fel van írva a nevem.

E vallomás után beszéltették Zdenko W. kocsivezetőt és feltették hozzá a kérdést, van-e valami olyan tárgy az autón, érték, vagy készpénz, mely tulajdonát képezi?

— Nincs semmi — felelte amaz — csupán a duszta autóval haladtam át a határon.

A lengyel tiszt különben elismerte, hogy a gépkocsihoz rekvirálás útján jutott, amelyet a hadijog biztosított számára.

A rendőrség emberei ezek után, a két tulajdonos előtt felbontották az autó hátsó ülését és megtalálták hiány nélkül a varsói nagykereskedő jelentékeny készpénz vagyonát.

Az autót és a pénzt persze visszaadták azonnal varsói kereskedőnek.

Eddig szól a történet, amelyről most egész Bucuresti beszél.

SPORTSEMÉNYEK

Összeállították a magyarok ellen szereplő válogatott csapat keretét

Két hét sem választ el a Románia—Magyarország mérkőzéstől és Economu szövetségi kapitány most már teljes lendülettel készíti elő Románia válogatott csapatának minél jobb összeállítását.

Az elmúlt héten a válogatott keret sikerült edzést tartott és ezen a román szövetségi kapitány először alkalmazta a Budapesten is nagy sikerrel kipróbált utastást: az edzésen hangszórón át adott taktikai utasításokat.

Economu szövetségi kapitánynak egyébként két elve van erre a mérkőzésre:

1. A ténylegesen legjobb formában levő játékosokból állítja össze a válogatottat.

2. A csapatot lehetőleg már most nagyjában megalkotja, hogy a játékosok az egységesen felépített taktikai elgondolásban minél jobban beleélhessék magukat és a közös edzéseken minél jobban összeszokjanak.

Az eddigiek szerint ez lesz a román válogatott.

Pavlovics — Sfera, Negrescu (Damján) — Vintila, Juhasz, Demetrovics — Bindea, (Kovács II.), Barátky, Spielmann, Bodola, Bogdan, (Dobay).

Tizennygy játékosra szűkült tehát már a keret és ezen csak akkor változtat már a kapitány, ha valamelyik — a keretben nem szereplő — játé-

kos kivételes formát árulna el időközben.

A B. válogatott összeállítására a jövő héten kerül sor.

A magyar válogatott keret tagjai a következők: A. csapat:

Kapusok: Tóth (Szeged), Csikós (Taxi), **Hátvédek:** Pákozdi (Elektromos), Bíró I. (Hungária), Korányi I. (Nemzeti).

Fedeztek: Pázmány (Elektromos), Sárosi III. (Ferencváros), Király (Budafok), Dudás (Hungária).

Csatárok: Szendrői (Elektromos), Sárosi dr. Ferencváros), Gyetvai (Ferencváros), Kincses (Kispest), Zsengeller (Újpest), Tóth (Újpest).

A B. csapat kerete:

Kapusok: Abraham (Ferencváros), Baumann (Haladás).

Hátvédek: Polgár (Ferencváros), Olajkár I. (Kispest), Nádas (Bocskai).

Fedeztek: Baróti (Szeged), Szalai (Újpest), Balog (Újpest), Csabai (Szolnok).

Csatárok: Déri (Kispest), Szánthó (Szolnok), Kolláth (Szolnok), Hidas (Újpest), Sütő (Gamma), Zörgő (Törökvis), Tolvaj (Lampart), Kéri (Elektromos), Rozsáli (Elektromos).

Strájkba léptek a Kárpáti FC. játékosai

A bányavidéken nagy feltűnést keltő nem mindennapi strájk tört ki — a futballpályán. A Kárpát FC játékosainak nagy része elhatározta, hogy fizetésemelést kér. Ellenestben beszüntetik a további játékot, vagy eltávoznak a csapatból. A Ripensia előtti edzésen az elégedetlenek már működésbe is léptek. Minden játékos megjelent az öltözőben, azonban csak Szőke, Lukács, Pernek és Hanga öltöztek fel és mentek a játéktérre, míg a többi első csapatbeli játékos bejelentette a „munkabeszünetet” mindaddig, amíg az egyesület nem emeli fel 5000 leire havi fizetésüket. Ebben a kényes kérdésben Jenny edző nem tudott pillanatnyilag semmit sem intézni és így az edzés elmaradt. A játékosok csak egyes szurkolók rábeszélésére voltak hajlandók Temesvárra utazni, hogy játszanak a Ripensia ellen, de a mutatott játék alapján meg lehet állapítani, hogy a belső harc befolyásolta a bajnokságban nagy sikerrel szereplő és eddig veretlen Kárpát FC temesvári vereségét. A Kárpát FC vezetősége házi vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy kinek az indítványozására történt ez a különös strájk.

Válogatott keretét jelölt ki a magyar szövetség a Románia elleni mérkőzésre. A magyar labdarugószövetség 34 tagu keretét jelölt ki az október 21. és 22-iki Románia elleni mérkőzésekre. Ez a keret több edzőmérkőzéssel készül a nemzetközi találkozóra. Az első ilyen edzés esztendőnkön lesz, az utolsó pedig a jövő hét csütörtökjén, mely után a magyar csapatok elutaznak Bucurestibe.

A budapesti rádió közvetíti a Bucurestii Románia—Magyarország válogatott mérkőzést. Budapesti jelentés beszámoló arról, hogy a magyar rádió közvetíteni fogja a bucurestii román-magyar válogatott mérkőzést. A magyar rádió már kérte is a román rádiót, hogy járuljon hozzá a közvetítéshez. A bucurestii mérkőzést Pluhár István fogja közvetíteni.

Kijelölték a vasárnapi mérkőzések játékvezetőit

A központi bíróbizottság kijelölte a vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzések játékvezetőit. Részletes bírókijelölés:

Bucurestiben: Unirea-Tricolor—AMTE, bíró Muresan, Kolozsvár. — Rapid FC—Ripensia, bíró E. Kroner, Bucuresti.

Kolozsvárott: Victoria—Juventus, bíró Huniade, Nagybanja.

Galatiban: Gloria-GFR—CANT, bíró Gh. Busa, Bucuresti.

Resicán: UDR—Venus, bíró P. Kroner, Bucuresti.

Nagybányán: Kárpát FC—Sportul Studentesc, bíró Stanciu dr., Kolozsvár.

Sportheiik mindentelől

Vereséget szenvedett Puncsec. A Pacific teniszbajnokság férfi egyes döntőjében az ausztráliai Bromwich 4:6, 6:0, 6:2, 6:4 arányban verte a jugoszláv Puncsecet. A női egyes győztese Marble USA lett, aki a döntőben 9:7, 6:1-re verte Bundyt. A vegyespáros döntőjében Fabyan—Cooke 6:3, 7:5-re verték a Wills-Moody—Ouisst kettős.

Gasti nyerte Olaszország tizpróba bajnokságát. Az olasz tizpróba bajnokságot 6025 ponttal Gasti nyerte. Részleteredmények a következők: 100 m.: 11 mp., távolugrás 612 cm., sulydobás 11.63 m., magasugrás 180 cm., 400 m. 52 mp., 110 m. gátfutás 16.3, diszkoszvetés 36.13 m., rudugrás 280 cm., gerelydobás 34.93 m., 1500 m. 4 p. 38 mp.

Az ország több részében erősen havazik

A váratlan hideg következtében három ember megfagyott

Bucurestiből jelentik: A tegnapi esőzés után Bucovina északi részében megkezdődött a havazás. Csernovitz környékén tekintélyes hóréteg borítja a földeket. A váratlanul bekövetkezett havazás miatt a burgonyát és a céklát még nem emelhetik ki a földből a gazdák. Ugyancsak súlyos veszteség érte a konyhakertészeket. A gyümölcsösökből is csak részben takarították be a termést. Attól tartanak, hogy

amennyiben a hóréteg állandósul, a gazdák kára még nagyobb lesz.

Predeal környékén tökéletes téli időjárás uralkodik. A hegycsúcsok néhány centiméteres a hóréteg. A bu-

zei hegyeket 15 centiméteres hóréteg takarja és a hőmérséklet erősen lecsökkent.

Iasi környékén is havazott és a váratlan hóesés következtében Frank Mange, 65 éves gazdát holtan találták meg az országuton. A szerencsétlen ember megfagyott. Hasonló sors fenyegetett öt másik gazdát, akiket Corov környékén ért utól a téli időjárás. Egyiküknek azonban sikerült megmenekülni és értesítette a csendőrséget, amelynek segítségével a hidegtől teljesen elerőtlenedett gazdák közül

kettőt megmentettek, míg kettő meghalt. Az elmúlt éjszaka Falticeni környékén hóvihar volt.

Érzi, hogy öregszik...

Veséi rendetlenül működnek és mind gyorsabban vannak reumás rohamai.

Az Urodonal rövid idő alatt legyőzi műzét, mert ez a tulajdonképeni általános fertőtlenítő szer. Eltávolítja az összes mérgező lerakódásokat, gyökeresen meg-

isztítja a szerveket és helyreállítja normális működésüket. Az Urodonal eredményes hatást fejt ki az artritisz összes megnyilvánulásainál, reuma, köszvény, zsába neuralgikus fájdalmak, megrén stb. esetében.

A kúra egyszerű: egy kávéskanálnyi Urodonal kevés vízben minden este.

URODONAL

ERŐSÍTI A SZERVEZETÉT

Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATÓ MÁRKA

= KÖZGAZDASÁG =

Csak a közszükségleti cikkek árait maximálják

Egyébb cikkek szabadkereskedelem tárgyát képezik. Az árszabályozási törvény végrehajtási utasítása

A hivatalos lap hétfői száma közli a nemzetgazdasági miniszter végrehajtási utasításait a szeptember 17-én megjelent, úgynevezett spekulatív törvényhez.

Teljes világossággal és kifejezetten állapítja meg ez az utasítás azt, ami egyébként a törvényből kiolvasható, hogy az új rendelet törvény

alvben a kereskedelem teljes szabadságát mondja ki és az eladási árak szabályozása kizárólag a közszükségleti cikkekre nyilvánított árukra vonatkozik. Minden egyéb árát kizárólag a szabad verseny szabályozza.

Tehát úgy az árak maximalása, mint a kereskedő által szedhető haszonszázalék törvényes korlátozása kizárólag a közszükségleti cikkekre alkalmazható. Kijelenti az utasítás, hogy a törvény ezen liberális szellemének meg kell, hogy feleljen a másik oldalon, a kereskedőknél és a fogyasztóknál a feltétlen jóhiszeműség szelleme.

Kijelenti továbbá az utasítás, hogy bár Románia gazdag ország és a külállamokhoz való viszony megengedi neki a közfogyasztásra szükséges cikkekkel való rendszeres ellátását, a rendelet törvény mégis

bizonyos szabályokat léptetett életbe, amelyek társadalmi béke és a nemzetgazdaság érdekében vannak.

Megismétli az utasítás, hogy kicsinybeni kereskedő az, aki közvetlenül a fogyasztók részére árul. Ezeknek a törvény alá eső áruknál megengedett haszna 25 százalék a beszerzési árhoz, akár közvetlenül a termelőtől, akár az importőrtől, akár a nagykereskedőtől szerezte be az árut. De ehhez az eladási árhoz még hozzá adhatja a szállítási költségek, biztosítások, üzletbérek, alkalmazotti fizetések és az adók aránylagos részét, amelyek igazolható eredeti iratokkal történik. Kötelesek üzletükben ki függeszteni a közszükségleti cikkek árait és minőségét is kötelesek a méretet pontosan eszközölni.

A nagybeni kereskedők a közszükségleti cikkek nyilvánított áruk eladásánál 10 százalékos számítottnak a beszerzési árhoz, s ők is hozzáadhatják a fentebb felsorolt költségek aránylagos részét. Eladási árakról számlát kötelesek adni. De a kicsinybeni eladók is, ha a vevő a 3000 lei értéket meghaladó árut vásárol.

A nagybeni kereskedő foglalkozhatik kicsinybeni eladással is és ezen eladások után a ki-

cinybeni kereskedőt megillető hasznát számítatja, azonban a kicsinybeni eladásra külön üzletosztályt tartozik berendezni

és ezt a vevőknek láthatóan megjelölni.

A nagybeni kereskedés miniszteri engedélyhez van kötve. Azoknak,

Legfőbb Nemzetgazdasági Tanács alakul, amely véleményező szerve lesz a kormánynak

A hivatalos lap utolsó száma rendelet törvényt közöl a Legfőbb Nemzetgazdasági Tanács szervezéséről. Ez a tanács a miniszterelnökség mellett működik. Hatáskörébe tartozik: a mindenkor gazdasági konjunktúrához képest

tervezetet állít fel a nemzeti termelés racionalizálására és értékesítésére.

Kiegészítő javaslatokat tehet a külkereskedelem és a tarifák általános irányaira és a kincstári illetékekre, általában javaslatokat terjeszt a kormány elé az ország gazdasági állapotának megjavítására. A gazdasági törvényjavaslatok tárgyában véleményt ad. A legfőbb gazdasági tanács véleménye megelőzi a törvényelőkészítő-tanács véleményezését és legfeljebb 15 napi időn belül köteles választ adni az eléje terjesztett javaslatokra. Sürgősség esetén azonban a véleményezést öt napon belül köteles megadni.

A legfőbb gazdasági tanácsot meg kell hallgatni minden esetben, kivéve, ha kormányzati intézkedésről van csak szó és a minisztertanács felmentést ad a meghallgatás alól. Az egyes minisztériumok megkereséseire

a tanács véleményt ad a külföldi országokkal való tárgyalások és egyezmények tárgyában

gazdasági, pénzügyi és szociális vonatkozásokban és a minisztériumok kívánságára szakértőket is rendelhet ki a tárgyalásokhoz. A miniszterelnökség, vagy más minisztérium megkeresésére gazdasági, pénzügyi és szociális elgondolásokhoz véleményt szolgáltat. Mindezeket túl részt vehet minden olyan kérdés előkészítésében, amelyekre vonatkozólag valamely törvény hatáskört biztosít a tanácsnak.

akik eddig is nagykereskedéssel foglalkoztak az illetékes kereskedelmi és iparkamara bányitványa alapján adják ki az engedélyeket. Aki ezután kívánnak közszükségleti cikkek nagybeni kereskedésére berendezkedni, bejegyzési igazolványuk mellett a kamara ajánlását is tartoztatni a nemzetgazdasági minisztériumhoz felterjesztendő engedélykérelmük mellett.

A nagybeni kereskedők készlet- és helyzetjelentései tíz naponként küldendők a nemzetgazdasági minisztérium „speculatív”-osztályához. A jelentés tartalmát legutóbbi számunkban közöltük.

A maximalásokra vonatkozólag az utasítás hivatkozik a törvény sokszor ismertetett szabályaira. Törvényhatósági jogú városokban és Bucurarián kívül, az összes községekben a polgármesterek nem választhatnak a kormányzóság jóváhagyása meggúgy a nagybeni, mint a kicsinybeni kereskedők részére és pedig előre megszabott időre.

A miniszternek joga van bármikor maximál valamely közszükségleti cikk árát és ez esetben a helyi hatóság által megállapított ár hatályon kívül van helyezve.

A városok polgármesterei tíznaponként a kormányzóság útján jelentést tesznek a miniszternek a városok általános ellátásáról, az árak változásairól és a legmegjegyzéseket és javaslatokat fűzhetnek hozzá.

Az erre feljogosított személyek által felvetett kérésű jegyzőkönyvek hamisítását kivéve, a jegyzőkönyveket képeznek a bennük leírt tények tekintetében. A jegyzőkönyveket a kormányzóságokhoz küldik, ahol a különleges spekulatív-bizott véleményezi azokat és ennek megfelelően szabja ki a büntetést első fokozat. Az elmarasztaló határozat ellen a vádlott a határozatnak postán történt bejelentésétől számított 10 nap alatt fellebbezést tehet a tett elkövetése helyének törvényszékéhez.

A fellebbezéshez csatolni kell a büntetés befizetését igazoló nyugtát, mert enélkül semmis a fellebbezés.

Árúelkobzás esetén a romlandó árukat a piacon nyilvánosan kell értékesíteni, a tőzsde útján. Ha nincs tőzsde, ott a piac- és a vásárfelügyelő bizottság intézi az eladást. Nem romlandó áruk elkobzás esetén az eladás csak a büntető határozat jogerőre emelkedése után történhet meg. A vételár 50 százaléka az értékesítési költségek levonása után az áru tulajdonosának adandó ki, másik része a pénzügyminisztérium javára megy letétbe és a nyugtát minisztériumhoz felterjesztendő. A fellebbezés recurs tárgyalásán a vádlottnak személyesen kell megjelennie.

Végül az utasítás megismétli azt a 38. cikket, melyek közszükségletivé nyilvánítottak a szeptember 18-án kelt 60.990 számú végzéssel. Ezt a jogszabályt annak idején egész terjedelmében közöltük.

A tanácsnak az elnökön és alelnökön kívül állandó tagja van. Ezeket a miniszterelnök előterjesztésére királyi rendelet nevezi ki öt évre a gazdasági, pénzügyi, vagy társadalmi tudásban kiváló férfiak közül. Közhivatalnokok, kivéve a minisztereket és államtitkárokat, nem lehetnek a tanács tagjai. Hivatalból tagok a nemzetgazdasági, földművelési, közmunka, tengerészeti és repülési, a munkügyi és az egészségügyi miniszterek. Az értekezten való részvétel a tagokra személyesen kötelező. Határozatképes a tanács, ha a tagok fele jelen van.

A tanács tervezeti és irányítási a minisztertanács jóváhagyása után királyi rendelettel lép életbe és lesznek kötelezők az összes miniszterekre. Változtatásokat ugyancsak minisztertanács határozat után, királyi rendelet engedélyezhet.

== Pékek és lisztkereskedők figyelmébe. A temesvári pénzügyigazgatóság felszólítja a temesvári pékeket és a liszt nagybeni eladásával foglalkozó lerakatok tulajdonosait, hogy három napon belül jelentkezzenek a közvetett adók megállapítására végző pénzügyigazgatóság lisztosztályának II. e. S1. számú irodájában lakhelyük és címük pont bejelentésére. A lisztlerakatok tulajdonosai mutassák be működési engedélyüket is.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

A cégből történt kiválás esetében kell-e újból működési engedélyt kérni?

A temesvári kereskedelmi és iparkamara érdeklődésben fordult a minisztériumhoz: abban az esetben, ha a társas cég egyik tagja meghal, vagy kiválk a cégből, a megmaradó másik tagnak újból kell-e kérni az illetékes bizottságtól a cégműködési engedélyt? A kamara véleménye szerint a cégben megmaradó utód folytatónak gyakorolja jogait, sem a kiváltásban, sem a cégben lényegesebb változás nem

állott be, ennél fogva az egyéni cég, amely a társas-cég jogutóda, újabb cégbejegyzési kötelezettség alá nem vonható. A cégműködési engedéllyel kapcsolatos sok kérvénykezési eljárástól kívánja így a kamara a kereskedelmi életet megkímélni. A miniszter rövidesen megérkező válasza fogja ezt a kérdést végleg tisztázni.

Mikor kereskedő a szőlőbirtokos?

Egy konverziós ügy befejezése az ítéletben.

Egy temesmegyei szőlőbirtokosnak még 1923-ban egy temesvári szövetkezeti bank félmillió lei telt nyújtott, amelyet igénybe is vett és 1931. május 420 ezer leit tartozott még a banknak. Amikor a mezőgazdasági konverzióról szóló törvény életbe lépett, a birtokos kérte a konverziót, még pedig arra való hivatkozással, hogy mint szőlőbirtokos, mezőgazdaságból él. Ezzel szemben a bank azt állította, hogy az adós egyben borkereskedő is, minek legjobb bizonyítéka, hogy a félmillió leies telt nagyszabású borexport lebonyolítására vette igénybe. A törvényszék elfogadta a bank érvelését a konverziós keresetet elutasította. A táblai tárgyaláson a szőlőbirtokos jogi képviselője azzal érvelt, hogy bár a szőlőbirtokos által mérési engedéllyel is rendelkezik, mégsem tekinthető kereskedőnek, mert csak a saját termését értékesíti. Az ítéletben a kereskedelmi kiváltására azért volt szükség, mert 1933-ig a kincstár nem engedte meg, hogy a termelő másutt, mint a termelőhelyen értékesítse borát. A fentiekkel szemben a bank ügyésze szerint nemcsak, hogy több vagon idegen bort vásárolt, amit az iratokhoz csatolt községi bizonyítvány is igazol, de rendes italmérési engedéllyel rendelkezett és bejegyzett cége volt a temesvári iparkamaránál, cégpapírósán és reklámjain kereskedőnek tüntette fel magát, ami a leglényegesebb pedig, 1931-től 1933-ig a temesvári pénzügyigazgatóság iratai szerint kereskedelmi adót fizetett. Erre való tekintettel a tábla jóváhagyta a törvényszék ítéletét, azzal az indoklással, hogy az a kimerési engedéllyel rendelkező szőlőtermelő, aki idegen bort vásárolt, kereskedőnek tekintendő és ezért nem él a konverziós törvény intézkedése alá.

— Harminc vagon szilvaiz megy Németországba. Aradmegyéből legutóbb nagyobbarányú szilvaiz-kivitel indult meg Németország felé. Annak ellenére, hogy a szeszmonopol megkezdte úgy Arad-, mint Hunyadmegyében a cukka felvásárlását. Aradmegye egyes községeiben a szilvatermés egyrészt lekvárfőzésre használták fel és az érdekeltek arra törekedtek, hogy a szilvaizt minél előnyösebb feltételek mellett értékesítsék. A közelmúltban értesítés érkezett arra vonatkozóan, hogy Németország részéről komoly érdeklődés nyilvánul meg a szilvaiz iránt, majd pedig azt is közölték, hogy az exportot a bucuressi szövetkezeti központ bonyolította le. Rövidesen megindultak a termelőkkel a tárgyalások, amelyek eredményre is vezettek. Az első szállítmány a napokban indult el az aradmegyei Nagyhalmagy községből Németországba. Ebből a községből harminc vagon szilvaiz kerül kivitelre. A bucuressi szövetkezeti központ a szilvaiz kilogrammjáért 13 leit fizet a termelőknek. Ez az ár megfelelő és erre való tekintettel további exportra van kilátás

A DÉLI HÍRLAP

Bucurestiben
minden újrágóizokban

kapható

Kérje a DÉLI HÍRLAPOT

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

Még ott jártak a palota hatalmas falai alatt, amikor hirtelen összerendeztek. Alig hallható nesze a fülüket, amely a fal mögül jött. Megálltak és Ronald csendre intve kapta meg barátja csuklóját. Feszülten figyelték a fal irányában.

Hirtelen egy homályos emberi alak bukkant fel a falon, de sokkal távolabb tőlük. Az illető minden valószínűség szerint megmászta a kastély parkját kettéválasztó falat és így akart eljutni a park másik részébe. A nagy százados fák árnyékba boriótták a jelenetet, elfogták a holdfényt, de Welton fő szemei áthatoltak a sötétségen is és bizonyos meglepetéssel rázkódott össze, miközben odasugta barátjának:

— Ronald... ez a férfi a herceg volt... ő ugrott át a falon...

Ronald még mindig feszülten figyelve állt a helyén, nem válaszolt semmit, csak gondolkodni látszott, s azután hirtelen észbe jutott valami:

— Persze... persze... most már emlékszem. Ezért volt hát együttlétünk utolsó órájában olyan szórakozott, gondolatai mintha ki tudja, merre kalandoztak volna... Ugyan el kell ismernünk, hogy pompásan uralkodott magán, egy magunkfajta ember nem tudott volna még ilyen előzékeny és udvarias lenni, ha ilyen sürgősen találkára kellett volna mennie!...

Welton helyeslően bólintott és tovább egy szót sem szóltak, mégis mindkettőjüknek az a megmagyarázhatatlan érzésük támadt, hogy az itt történtek összefüggésben vannak azzal a nővel, aki a lépcsőn elvesztette a zsebkendőjét, azzal a bizonyos monogrammal...

Ronald ugyan mosolygott saját magán, de nem tudta leküzdeni izgatottságát és az ébredő reményességét. Egyszer csak azt sugta maga elé:

— Lilián... Lilián...

Azután hirtelen megemelte magát, kiegyenesedett, leküzdötte lázas, remegő izgatottságát és

határozott. Szemei felvillantak, ajkai kemény daccal csukódtak össze, kezét ökölbe szorultak és hirtelen a következő tervvel fordult barátjához:

— Jack... nekem tudnom kell, mi történik odabenn... Fel fogsz segíteni...

Karjával a fal felé mutatott és határozott, elentmondást nem tűrő hangon háritotta el magától barátja kitörni készülő ellenvetését.

— Nem öregem... Lehet, hogy amit teszek az esztelenség, lehet, hogy veszélyes is, de egy biztos: akárhogyan, de megteszem, szükség esetén a te segélynyújtásod nélkül is. Tekintettel azonban arra, hogy elhatározásom ugys megmásíthatatlan, remélem, velem tartasz és nem utasítod vissza segítség iránti kérésemet. Ketten bizonyára többre megyünk, mint én egyedül...

Welton már ismerte annyira a barátját, hogy ezek után nem ellenkezett, de nem állhatta meg, hogy szokott formában ne mondja meg a véleményét:

— Természetesen segítségemre leszek, de ki kell jelentenem, hogy tökéletesen bolond vagy és örlétség az, amit tenni akarsz. Ha azonban már hozzáfogunk, ésszel kell dolgozni, kedves barátom... Itt semmi esetre sem segíthetlek át a falon, mert bármely percben jöhet valaki és abban a pillanatban lefogának bennünket. Ez pedig, hidd el, nem a legkellemebb dolgok közé tartozik, mert itt Indiában a tettenérésék büntetési nem éppen a legemberegesebbek. Esztelenség volna tehát magunkat szándékosan kitenni a biztos veszedelemnek...

Ronald kényszerülten belátta, hogy barátjának tökéletesen igaza van. Itt a nyílt uccán egyáltalában nem lehet azt megtenni. Tehetetlenül és tanácstalanul nézett körül, hogy mit tehetne? Izgatott türelmetlenségében véresre harapta az ajkait, amikor hirtelen földerült töprengő szeme.

Az út mellett álló hatalmas fára esett tekintete, amelynek felső ágai a fal felé nyújtózkodtak és szinte ráhajoltak a falra. Örvendezve, diadalmasan mutatott arra és Welton is földerült arccal bólintott igent.

— Igen, így már lehet. Ha éppen olyan nagyon kíváncsi vagy, itt esetleg meg lehet próbálni, sőt a dolog sokkal egyszerűbb és emellett titokban marad az ember. Kényelmesen felkuszik a lombok kö-

— Magyarországi búzát szállítanak Görögországba. Galatiból jelentik: Az athéni és budapesti kormányok között végbement tanácskozások eredményeképpen megállapodás jött létre, amely szerint Magyarország 50 ezer tonna búzát eladott Görögországnak. A buza szállítását már meg is kezdték, oly módon, hogy azt uszályhajókra a Dunán Brailáig viszik és ott azután hajókra rakják. Elsőnek a Tisza nevű magyar hajó vett fel 1400 tonna búzát. Jelenleg a román lobogó alatt lévő „Carpati” hajóra 6230 tonna magyarországi búzát és 166 tonna tengeri rakodnak be. Még több hajó érkezését várják, amelyek a magyar búzának görögországi szállításában résztvesznek. Egyébként a galatiai gabonaexport cégek értesülése szerint Svájc is nagyobb mennyiségű búzát vásárolt Magyarországon. Ezt a buzamenyiséget ugyancsak uszályhajókra Brailába szállítják, itt hajókra rakják és Anversig vizúton, míg onnan tovább vasúton szállítják rendeltetési helyére.

— A szövőgyárak nyersanyagellátása. A nemzetgazdasági minisztériumban hetek óta rendszeres tanácskozások folynak a nagyipar bevonásával, a külföldi nyersanyagellátás tárgyában. Összefüggenek ezek a kereskedelmi és fizetési egyezmények felújításával, ami Jugoszlávia, Törökország és Magyarország felé máris előkészületben van. Tegnap a nagy gyapotfonó és szövőgyárak képviselőit fogadta Burulaná miniszteri igazgató, a nyersanyagbeszerzési osztály főnöke és megállapították a nyersgyapot szükséglet mennyiségét.

— Külföldi vadászok trofeái vámmentesek. A minisztérium határozatot hozott, amely szerint azok a külföldi vadászok, akik vadászati végett jöttek az országba, mindenfajta vadásztrofeát magukkal vihetnek távozásukkor, minden kivételi engedély és díj-formaság nélkül. Ilyen tárgyak lehetnek farkas-, medve-, rókabőrök kikészítés nélkül, szarvasagancs, kecskeagancs, stb.

— Az ipari pálinkafőzők illetékei. Nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, miszerint az ipari üstök egyazon illetéket fizetik, mint a termelői üstök. Az ipari üstök 10 literfokonként 1 leit fizetnek a szilvafőzésnél, míg a többi gyümölcspálinkánál 1 le 50 banit. Ezenfelül kötelesek még 3 százalékos forgalmi adót és literenként 2 le repülőbélyeget fizetni, amely alól a termelők mentesek. Kötelesek még a kereskedelmi pálinkafőzők megfizetni a jövedelem után járó kereskedelmi adót s az 5 százalékos értékelletményt (taxa ad valorem).

zött és szépen átsétál a falra... Nagyszerű megoldás, így már én is kedvet kapok hozzá. De ha így áll a dolog, ne is késlekedjünk sokáig. Rajta, fogjunk a kivitelhez.

Lassan sétálva mentek vissza az úton a fág, mint akinek igazán semmiféle tervük nincsen és csak cél nélkül kóborolnának a gyönyörű csillagfényes éjszakában. A fa alatt megálltak, még egyszer óvatosan körülnéztek, azután egy ugrás, egy lendület és már fent is voltak a legelső ágon, el is tűntek a sűrű lombok között...

Itt ismét mozdulatlanok maradtak néhány másodpercig. Lekémeletek az utra, nem látták meg őket valaki, de az éjszaka csendes volt. Csak néhány szürödött feléjük halk beszéd, a palota főbejárataánál az őrszobában virrasztott az órség.

— Hát akkor előre...

Minden további szó nélkül nekiláttak a mászásnak és csakhamar fent voltak azon a hatalmas ágon, amelynek vége a fal pereme fölé hajlott. Még egyszer körülnéztek, azután Ronald hátraszólt:

— Na most!

Welton nem felelt. Izmos karjaival megragadta barátját, egy erőteljes mozdulattal előresétítette és a következő pillanatban ott volt a falon. Azután egy ügyes mozdulattal maga is áttöröszta magát mellette. Összekuporodtak.

— Látsz valamit?...

— Eddig még semmit sem...

Ronald szemeit kimeresztve, kémlelt bele a sötétségbe. Csakhamar hozzászólt a sötétséghez és azonnal észrevette a választófal sötét vonalát. Szótlanul rántotta meg barátja kabátját és odamutatott. Welton bólintott és mint akik megértették egymás gondolatát, mindketten megindultak a lépcsőszertien kiálló köveken és csakhamar leértek a parkba.

Itt kifújták magukat, azután a bokrok és fák árnyékában megkezdtek óvatos előnyomulásukat. Így értek el a második falhoz, ahol Welton izmos karjai néhány erőteljes lökessel felsétítették a barátját.

Ronald fellendült a fal peremére. Belekapaszkodott a kiálló kövekbe, óvatosan lehasalt és miután kényelmesen elhelyezkedett leshelyén, lenézett az előtte elterülő szomszéd parkba.

(Folytatjuk)

Temesvár városa az állampolgársági jelentkezés határidejének meghosszabbítását kéri

Az állampolgársági jegyzékben való utólagos felvétel iránti kérvények végső benyújtásának határidejét a kormány, — mint ismeretes — október 27-én állapította meg. Temesvár polgármestri hivatala a közigazgatási ügyosztály javaslatára ebben az ügyben felterjesztést intézett a temesi királyi helytartósághoz, amelyet arra kér, hogy a belügyminisztériumban a határidő meghosszabbítása érdekében közbenjárjon. A felterjesztés utal arra, hogy az állampolgársági jegyzékből kimaradtak között sokan vannak, akik a szükséges iratokat még nem tudták beszerezni, noha az állampolgárságra való joguk nem lehet vitás. Igen sokan vannak az érdekeltek között olyanok is, akik jelenleg

katonai szolgálatot teljesítenek, itthon maradt családtagjaik pedig járátlanok az iratok beszerzése körül és nincsen is arra pénzük.

A királyi helytartóság méltányolta a felterjesztésben előadott okokat és a város kérelmét pártolólag terjesztette a belügyminisztérium elé. Remélhetőleg a minisztérium is elfogadja az indokolt helyátállóságot és engedélyezni fogja a jelentkezési határidő meghosszabbítását. Ebben az esetben sok ember nyerheti el még az állampolgárságot, akinek arra joga van, de október 27-ig nem tudná a szükséges iratokat beszerezni. A városnál úgy gondolják, hogy a belügyminisztérium kedvező határozata legkésőbb egy héten belül megérkezik.

Belejezik a képzőművészeti palota építését

A Regina Maria körüln évek óta félbenmaradt képzőművészeti palota építését, mint azt megírtuk, a királyi helytartóság fejezi be. A munkálatok végzésére most tartották meg az árlejtsét, amelyen összesen tizenkét vállalkozó cég vett részt. Mint legolcsóbbak, a munkálatokat a következők kapták meg: Dengel és Munteanu építészeti cég; átalakítások, kőművesmunka, vasbeton, kőmunka, fűtőberendezés és ivergés összesen 2.378.620 lei értékben, Oppert Mihály ácsmunka 54.759 lei értékben, Oppertiu Traian bádogosmunka 88.102 lei ér-

tékben, Fischer és Braun cég asztalosmunka 198 ezer 337 lei értékben, Bozsák Mihály és Pia lakatosmunka 204.544 lei értékben, Gerő Adolf vízvezetési és csatornázási munkálatok és egészségügyi berendezések 121.057 lei értékben. Az összes vállalkozók temesváriak és a munkálatok végösszege 3 millió 45.512 lei. Az árlejtsé eredményét a királyi helytartóság a belügyminisztérium elé terjeszti és mihielyt onnan megérkezik a jóváhagyás, a munkálatok azonnal megkezdődnek.

A himlőoltás sorrendje Temesvárott

A városi főorvosi hivatal most állapította meg a gyermekek őszi himlőoltásának sorrendjét. A sorrend a következő: a Belvárosban október 20-án és 21-én a Libertati tér 4 szám alatt délelőtt tíztől kezdve ott Todan Iosif dr. kerületi orvos, a Gyárvárosban a Cantacuzino 4 szám alatt Selegeanu Liviu dr. kerületi orvos október 20-án és 27-én délelőtt tíztől kezdve, a Simion Barnutiu 9 szám alatt levő iskolában Pauta Horia dr. kerületi orvos október 21-én és 28-án délután háromtól, a Pipos utca 3 szám alatti iskolában Bontila Ioan dr. kerületi orvos október 20-án délután kettőtől, az Erzsébetvárosban a Lahovary téri iskolában október 20-án Banfi Stefan dr. kerületi orvos délután kettőtől a Józsefvárosban a telekbírószágon Pinte Vasile dr. kerületi orvos október 23-án és 24-én délután negyettől kezdve, a Mehalában az Avram Iancu téri iskolában Ratiu Eugen dr. kerületi orvos október 23-án és 24-én délután háromtól és a Plavosin ucai iskolában Míoc Remus dr. kerületi orvos október 24-én és 25-én délután három és négy között.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, OKTOBER 12.

Radio Romania: 12: Időjelzés, vizállás. 12.03: Hanglemezek. Radio Romania és Radio Bucuresti: 13: Időjelzés, rádióműsor, sport és egyéb közlemények. 13.10: Hanglemezek. 13.30: Szalonzene. 14: Hírek. 14.20: A hangv. folyt. 15: Látványosságok, művészet és kulturális hírek. Radio Romania: 19: Időjelzés, időjárás. 19.02: Időszéri kulturális közlemények. 19.17: Balettzene. Radio Romania és Radio Bucuresti: 19.55: Nichifor Crainic előadása. 20.10: Xilophon hangverseny. 20.25: Serban Casian énekel. 20.45: Hírek. 21: A szimfonikus hangv. műsorának ismertetése. 21.15: Filharmonia szimfonikus zenekar. 22: Hírek. 22.30: Hangv. folyt. 23: Tánzene. 23.45: Hírek francia, angol, olasz és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 8.11: Hírek. 11.20: Két elbeszélés. 11.45: A bihari

várak. Előadás. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 13.30: Szalonzene. 13.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.15: Háztartási előadás. 17.45: Hírek. 18: Hírek szlovák nyelven. 18.15: Megyesi Pál énekel. 18.40: A százéves herendi porcellán. Előadás. 19.10: Jazz. 19.55: Méhészeti időszéri tanácsok. 20.15: Hírek. 20.25: Beszkárt zenekar. 20.55: K. ügyi negyedóra. 21.10: Elveszett világ. Hangt. három részben. Irta Herczeg László. Rendezte Csanády György. 22.40: Hírek. 23: Serban Benesch gondolkázik. 23.30: Cigányzene. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.25: Filmdalok és ja. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.55: Harmonikakettős. 20.30: Angol nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.20: Beszkárt zenekar. 21.45: A legendás óriásmadár. Előadás. 22: Hanglemezek.

PÉNTEK, OKTOBER 13.

Radio Romania: 12: Időjelzés, vizállás. 12.03: C. tica Tandin zenekara. Radio Romania és Radio Bucuresti: 13: Időjelzés, rádióműsor, sport-egyb közlemények. 13.10: Hangv. folyt. 13.30: Kuba és argentinai zene lemezek. 14: Hírek. 14.20: Havai zene hanglemezekről. 15: Látványosságok, művészeti és kulturális hírek. Radio Romania: 19: Időjelzés, időjárás. 19.02: Tudományos krónika. 19.16: Régi zeneművek hanglemezekről. Radio Romania és Radio Bucuresti: 19.55: Előadás. 20.15: Const. Silvestri zongorázik. 20.4: Hírek, sporteredmények. 21: Rádiózenekar. 22: Eugen Popescu énekel. 22.30: Hírek. 22.50: Hanglemezek. 23.10: Operett-részletek hanglemezekről. 23.45: Hírek idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 8.11: Hírek. 11.20: A színházalapító alisp. Felolvasás. 11.45: A csecsemő ruházata. Felolvasás. 13.10: Szalonzene. 13.40: Hírek. 14.30: P. társzenekar. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak. 17.1: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18.1: Balalajka. 18.40: Sport. 18.55: Bura Sándor cigányzenekara. 19.45: Juhász Gyula antholog. Elmondja Kiss Ferenc. 20.15: Hírek. 20.25: Szalonzene. 21.30: Lévai est. Rendezi Kiszely Gyula. 22.40: Hírek. 23: Táncelemezek. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.30: Horváth Gyula cigányzenekar énekel. Cselényi József. 1.05: Hírek.

Budapest II. 20.30: Gyorsíró tanfolyam. 21: Hírek. 21.20: Fertőző betegségek az élelmiszerekben. Felolvasás. 21.50: Katonazene. 23: Időjárás.

DÉLI HIRLAP
automata telefon száma: 28-10

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. n. rendelet alapján apróhirdetési árának a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő s gyógyhely hirdetések szavankint egy... Levelezés és Házasság nem közzölhető, minden más rovatban szavankint... Az apróhirdetések díja előre fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. 4. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grész-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Kütt. — Nögrády-trafik, (Corse...). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Piata Bratianu 15/a, Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Ügyes gépirónót irodai gyakorlattal, román, magyar nyelvtudással azonnalra felvezünk. Desider Friedrich IV., Str. Vespasian 11. 1364

Fiatal jobb nő házvezetőnőnek ajánlunk magános úrhoz, vagy úrnőhöz. Cím a kiadóban. 1374

Állást keres

Mosást, vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tisztá asszony (ügyszintén otthoni mosást is). Kovács III., Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Komoly nő munkaeő irodai gyakorlattal pénztárnoknői, vagy más bizalmi állás, keres. Szíves megkereséseket kérem „Szerény igényű” jelleg alatt a kiadóba. 1243

Lakás

Három és 4 szobás egészséges világszép komfortos lakás 15-től kiadó. IV. Str. I. C. Bratianu 29. 1368

Mérsékelt házbér mellett november elsejére sürgősen kiadó egy négyszobás lakás a Belváros központjában. I. Str. Alba Iulia 3. III. emelet. 2042

Tűzifa olcsó és jó minőségben Klein ákereskedés. Timisoara IV., str. Gării 3. Telefon: 29-32.

Autó-vétel

Eladó, előszobafal, szennyszekrény és egyéb háztartási cikk. IV. Str. Bratianu 29. III. emelet 2. 2045

Elektromotorokat cea 15 HP forgó áramhoz vételre keresünk. IV. Str. Vespasian No. 11. Desider Friedrich. Telefon: 44—24. 1363

Jó állapotban lévő traktor okével együtt szántási célokra megvételre kerestetik. Sindicatul Agricol Timisoara I. Bulev. Reg. Maria I. I. emelet. 1865

Eladó szürke női bunda. Megtekintendő 11—12-ig. I., Str. Mărăsesti 7. ajtó 9. 1375

Autó most generáljavított elegáns sukkott kocsijó gumikkal, kevés benzinfogyasztással olcsón eladó. Érdeklődők írjanak „Autó 30.000” jellegére a kiadóba. 2043

Legmodernebb fűtőemlék és virágos lakarkéztűzhelyek egolcsóbban!
JUNGINGER
Timisoara, II., strada Timocului 1.

Külföldre

Képviseletet keres Bucuresti területére agilis, jó összeköttetésekkel rendelkező fiatalember, aki perfekt a román, magyar és német nyelven. Cím a kiadóban. 1386